

ÅRSREDOVISNING
2016

KUNGLIGA OPERAN

A watercolor illustration on the left side of the page. It features a profile of a woman's face in dark purple and black tones, looking towards the right. Below her chin, there are large, expressive watercolor washes in shades of red, orange, and brown, resembling a flower or abstract organic form. The background is white.

INNEHÅLL

SID 3 *VD har ordet*

SID 4 *Opera, balett och Unga på Operan 2016*

SID 10 *Förvaltningsberättelse*

SID 13 *Verksamheten 2016 i siffror*

SID 16 *Resultat och ställning*

SID 23 *Noter*

SID 28 *Bolagsstyrningsrapport*

SID 34 *Revisionsberättelse*

SID 39 *Hållbarhetsredovisning*

SID 54 *GRI-index*

SID 58 *Revisors rapport av Operans hållbarhetsredovisning*

VD HAR ORDET

IEN TID som på många sätt känns främmande och orolig blir konsten ett viktigt redskap att samlas kring och förena människor i gemensamma upplevelser.

För Kungliga Operan består mycket av uppdraget som nationalscen att göra konsten relevant och inkluderande samtidigt som den erbjuder bredd och spets.

Året som gått har inneburit ytterligare framgångar för Operan utifrån en stark konstnärlig utveckling. Målsättningen senaste åren har varit att bredda publiken genom att stärka vår relation och ge publiken möjlighet att utöka repertoarkännedomen med smalare och okända verk i en kontrastrik kombination av en mer välkänd repertoar. Till vår glädje har detta fungerat väl och Operan kan fortfarande uppvisa en hög beläggning. Flera nya verk har för första gången framförts på Operan och i vissa fall för första gången i Skandinavien vilket i sin tur lett till mycket positiv uppmärksamhet runt om i världen. Även antalet premiärer har under 2016 ökat i jämförelse med de senaste åren.

Den konstnärliga kvaliteten har ytterligare höjts och unika verk och artister har presenterats med stor framgång inom opera, balett/dans, barn och unga.

Operan ökar därmed sin relevans som nationalscen och som aktör på den internationella arenan.

Operans arbete med att vara tillgänglig och välkommande för alla har också lett till en rad samarbeten där framför allt barn- och ungdomsverksamheten uppmärksammas. Hållbarhet är en viktig del av Operans strategi och genom ett väletablerat hållbarhetsarbete stärks vår konst, vår vision och vårt varumärke.

Den konstnärliga verksamheten ställer idag höga krav på våra verkstäder och tekniska avdelningar. Operan

värnar sin hantverkstradition men arbetar samtidigt för att motsvara dagens krav på teknisk innovation inom scenkonsten.

Efter det att det stått klart att vi 2021 kommer att lämna våra dekorverkstäder i Gäddviken, Nacka, undersöker vi tillsammans med Dramaten förutsättningarna för att etablera ett nytt produktionscenter i någon av Stockholms närmommuner. Intresset har varit överraskande stort bland ett antal kommuner som gärna ser en etablering av Operan och Dramaten i kommunen. Både Operan och Dramaten ser i en ökad samverkan möjlighet att öppna upp olika delar av verksamheten för allmänheten i samband med flytten.

I slutet av 2016 fick vi det positiva beskedet från kulturdepartementet som gav grönt ljus för igångsättandet av projektering av operahusets renovering och ombyggnad. Utflyttning beräknas ske 2022. Vi ser nu med stor tillförsikt fram mot ett fortsatt bra samarbete med Statens fastighetsverk.

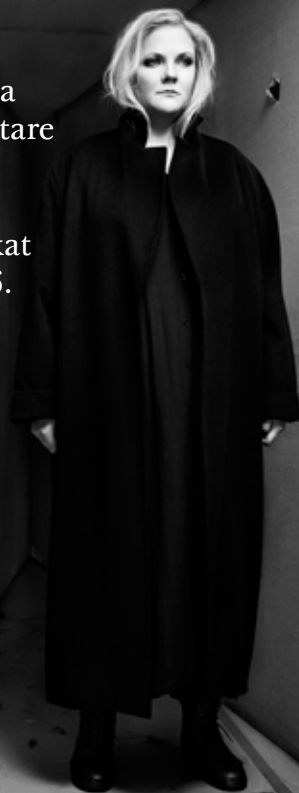
Kungliga Operan har under året haft en omfattande och utvecklande verksamhet där publiken alltid står i fokus. Jag vill passa på att tacka våra medarbetare för den hängivenhet, kreativitet och kunskap som genomsyrar arbetet. Ett framgångsrikt företag står och faller med sin personal och som chef har jag förmånen att få leda detta arbete vilket gör mig ödmjuk inför uppgiften.

Jag vill här slutligen passa på att tacka alla – publik, ägare, samarbetspartners, sponsorer och donatorer, Operans styrelse, som alla på olika sätt medverkat till ett mycket framgångsrikt och starkt 2016.

Birgitta Svendén
VD/OPERACHEF

OPERA

Kungliga Hovkapellet,
operasolisterna och Kungliga
Operans kör, med kormästare
James Grossmith och
biträdande kormästare
Martin Virin, har medverkat
i produktioner under 2016.

MEDEA
MUSIK *Daniel Börtz*
TEXT *Euripides*
SVENSK TOLKNING *Agneta Pleijel/
Jan Stolpe*
DIRIGENT *Patrik Ringborg*
REGI *Stefan Larsson*
SCENOGRAFI *Rufus Didwiszus*
KOSTYM *Nina Sandström*
LJUS *Torben Lendorph*
DRAMATURG *Katarina Aronsson*
URPREMIÄR *23 januari*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *9*
ANTAL BESÖKARE *6 767*

BARBERAREN I SEVILLA
MUSIK *Gioacchino Rossini*
TEXT *Cesare Sterbini efter Beaumarchais pjäs*
DIRIGENT *Eun Sun Kim*
SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Per A Jonsson*
LJUS *Ronny Andersson*
REGI *Knut Hendriksen*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *9*
ANTAL BESÖKARE *9 028*

COSÌ FAN TUTTE
MUSIK *W.A. Mozart*
TEXT *Lorenzo da Ponte*
DIRIGENT *Lawrence Renes*
REGI OCH SCENOGRAFI *Ole Anders Tandberg*
KOSTYM *Maria Geber*
LJUS *Ellen Ruge*
KOREOGRAFI *Anna Koch*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *10*
ANTAL BESÖKARE *6 392*

DON GIOVANNI
MUSIK *W.A. Mozart*
TEXT *Lorenzo da Ponte*
DIRIGENT *Alexander Joel/Sebastian Beckedorf*
KOSTYM OCH MASK *Maria Geber*
LJUS *Sutoda*
KOREOGRAFI *Anna Koch*
DRAMATURG *Katarina Aronsson*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *4*
ANTAL BESÖKARE *3 099*

FALSTAFF

MUSIK *Giuseppe Verdi*
 TEXT *Arrigo Boito efter Shakespeares Muntra fruarna i Windsor och Henrik IV*
 DIRIGENT *Lawrence Renes*
 REGI *Ann-Margret Pettersson*
 SCENOGRAFI *Lennart Jirlow*
 KOSTYM *Ann-Margret Fyregård*
 LJUS *Hans-Åke Sjöquist*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 6
 ANTAL BESÖKARE 3 675

FEDORA

MUSIK *Umberto Giordano*
 TEXT *Arturo Colautti baserad på Sardous pjäs*
 DIRIGENT *Tobias Ringborg*
 REGI *Christof Loy*
 SCENOGRAFI, KOSTYM OCH MASK *Herbert Muraier*
 LJUS *Olaf Winter*
 VIDEO *Hobi Jarne, Velourfilm AB*
 DRAMATURG *Thomas Jonigk*
 PREMIÄR 10 december
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 5
 ANTAL BESÖKARE 4 478

FIGAROS BRÖLLOP

MUSIK *W.A. Mozart*
 TEXT *Lorenzo da Ponte efter Beaumarchais pjäs*
 DIRIGENT *Lawrence Renes/ Jonathan Darlington*
 REGI OCH SCENOGRAFI *Ole Anders Tandberg*
 KOSTYM *Maria Geber*
 LJUS *Ellen Ruge*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 16
 ANTAL BESÖKARE 12 258

LA BOHÈME

MUSIK *Giacomo Puccini*
 TEXT *G. Giacosa och L. Illica*
 DIRIGENT *Daniele Callegari/ Benjamin Shwartz*
 REGI, SCENOGRAFI, KOSTYM, MASK OCH LJUS *José Cura*
 DRAMATURG *Katarina Aronsson*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 17
 ANTAL BESÖKARE 15 898

MADAMA BUTTERFLY

MUSIK *Giacomo Puccini*
 TEXT *L. Illica och G. Giacosa*
 DIRIGENT *Eun Sun Kim/Alexander Joel/ Alexander Soddy*
 REGI *Kirsten Harms*
 SCENOGRAFI, KOSTYM OCH MASK *Herbert Muraier*
 LJUS *Torben Lendorph*
 DRAMATURG *Katarina Aronsson*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 4
 ANTAL BESÖKARE 3 762

NIXON IN CHINA

MUSIK *John Adams*
 TEXT *Alice Goodman*
 DIRIGENT *Lawrence Renes*
 REGI *Michael Cavanagh*
 SCENOGRAFI *Erhard Rom*
 KOSTYM *Parvin Mirhady*
 LJUDESIGN *Mark Grey*
 VIDEODESIGN *Sean Nieuwenhuis*
 KOREOGRAFI *Arsen Mehrabyan*
 PREMIÄR 1 oktober
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 10
 ANTAL BESÖKARE 7 400

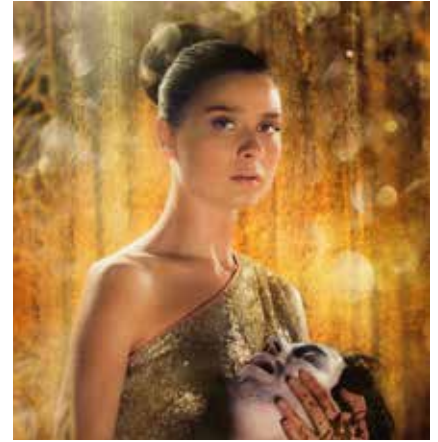
PARSIFAL

MUSIK OCH TEXT *Richard Wagner*
 DIRIGENT *Lawrence Renes*
 REGI *Christof Loy*
 SCENOGRAFI *Dirk Becker*
 KOSTYM OCH MASK *Barbara Drosihn*
 LJUS *Olaf Winter*
 KOREOGRAFI *Thomas Wilhelm*
 DRAMATURG *Thomas Jonigk*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 6
 ANTAL BESÖKARE 6 678

PELLÉAS OCH MÉLISANDE

MUSIK *Claude Debussy*
 TEXT *Maurice Maeterlinck*
 DIRIGENT *Franck Ollu*
 REGI *Keith Warner*
 SCENOGRAFI OCH KOSTYM
Ashley Martin-Davis
 DRAMATURG *Katarina Aronsson*
 PREMIÄR 19 mars
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 8
 ANTAL BESÖKARE 6 293

SALOME

MUSIK *Richard Strauss*
 TEXT *Hedwig Lachmann efter Oscar Wildes pjäs*
 DIRIGENT *Lawrence Renes*
 REGI *Sofia Jupither*
 KOSTYM OCH MASK *Maria Geber*
 KOREOGRAFI *Roger Lybeck*
 LJUS *Linus Fellbom*
 DRAMATURG *Katarina Aronsson*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 7
 ANTAL BESÖKARE 4 990

TURANDOT

MUSIK *Giacomo Puccini*
 TEXT *Giuseppe Adami och Renato Simoni*
 DIRIGENT *Pier Giorgio Morandi*
 REGI, SCENOGRAFI OCH LJUS
Marco Arturo Marelli
 KOSTYM OCH MASK *Dagmar Niefind Marelli*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 7
 ANTAL BESÖKARE 6 917

FÖRESTÄLLNINGEN

MUSIK *Sven-David Sandström*
 TEXT *Katarina Frostenson*
 DIRIGENT *Mattias Böhm*
 REGI *Ellen Lamm*
 LJUSDESIGN *Tomas Franck, Swedlite*
 KOSTYM *Stina Hedin*
 URPREMIÄR 28 augusti
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 3
 ANTAL BESÖKARE 353
 (spelades i Rotundan inom ramen för
 Östersjöfestivalen)

Short stories – Opera x 3

JANE

TONSÄTTARE *Roger Assar Johansson*
 TEXT *Naima Chahboun*

JEAN-JOSEPH

MUSIK *Tébogo Monnakgotla*
 TEXT *Claude Kayat och Jean-Joseph Rabearivelo*

ZUCCO

TONSÄTTARE *Johan Ullén*
 TEXT *B M Koltès i översättning av
 Göran O Eriksson*
 BEARBETNING *Katarina Aronsson och Johan Ullén*

DIRIGENT *James Grossmith*
 KONCEPTIDÉ OCH DRAMATURGI
Katarina Aronsson
 REGI *Mårten Forslund*
 LJUS *Simon Söderberg*
 KOSTYM *Madeleine Hansson*

URPREMIÄR 19 oktober
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 3
 ANTAL BESÖKARE 340
 (spelades i Rotundan)

Kungliga Baletten och Kungliga Hovkapellet samt elever från Kungliga Svenska Balettskolan har medverkat i produktioner under 2016.

BALETT

Distinktion

PONTE MOLLE

KOREOGRAFISK REKONSTRUKTION OCH ISCENSÄTTNING *Frank Andersen och Dinna Bjørn*
MUSIK *Wilhelm Christian Holm och Andreas Frederik Lincke*
DIRIGENT *Henrik Vagn Christensen*
SCENOGRAFI, KOSTYM OCH MASK *Marie i Dali*
LJUS *Torkel Blomkvist*

BILL

KOREOGRAFI, SCENOGRAFI OCH KOSTYM
Sharon Eyal och Gai Behar
MUSIK *Ori Lichtik*
LJUS *Avi Yona Bueno*

PREMIÄR *21 oktober*

ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *10*

ANTAL BESÖKARE *5 533*

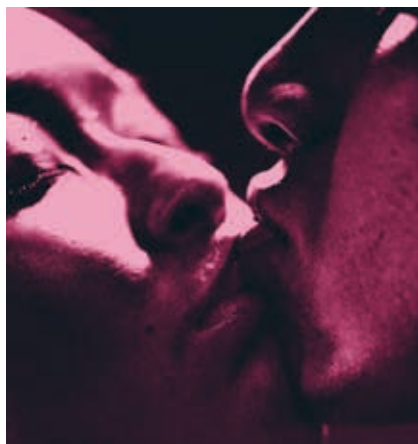
ALICE I UNDERLANDET

KOREOGRAFI *Christopher Wheeldon*
MUSIK *Jody Talbot*
DIRIGENT *David Briskin*
SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Bob Crowley*
SCENARIO *Nicholas Wright*
LJUS *Natasha Katz*
PROJEKTIONSDESIGN *Jon Driscoll, Gemma Carrington*
DOCKMAKARE *Toby Olié*
ILLUSIONSDESIGN *Paul Kieve*

PREMIÄR *6 maj*

ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *12*

ANTAL BESÖKARE *13 426*

JULIA OCH ROMEO

KOREOGRAFI *Mats Ek*
MUSIK *Pjotr Tjajkovskij i urval av Mats Ek, bearbetad av Anders Högstedt*
DIRIGENT *Eva Ollikainen*
SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Magdalena Åberg*
LJUS *Linus Fellbom*

ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *7*

ANTAL BESÖKARE *6 618*

KÖRPER

KOREOGRAFI OCH REGI *Sasha Waltz*
MUSIK *Hans Peter Kuhn*
SCENOGRAFI *Thomas Schenk, Heike Schuppelius, Sasha Waltz*
KOSTYM *Bernd Skodzig*
LJUS *Valentin Gallé, Martin Hauk*

PREMIÄR *19 februari*

ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *9*

ANTAL BESÖKARE *5 509*

MIDSOMMARNATTSDRÖM

KOREOGRAFI OCH SCENOGRAFI *Alexander Ekman*

MUSIK *Mikael Karlsson*

FÖRINSPELAD LJUDESIGN

Mikael Karlsson, Alexander Ekman

KOSTYM *Bregje van Balen*

LJUS *Linus Fellbom*

SCENOGRAFASSISTENT *Paul Garbers*

SÅNG *Anna von Hausswolff*

SLAGVERK *Niklas Brommare*

PIANO *Henrik Måwe*

Dahlkvistkvartetten

LIVE PROCESSING *Roger Bergström,*

Maria Grönlund

LJUD *Lars-Göran Ehn, Andrea Rea*

ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *9*

ANTAL BESÖKARE *8 892*

NÖTKNÄPPAREN

KOREOGRAFI *Pär Isberg*

HANDLING *Pär Isberg och Erik Näslund fritt
efter Elsa Beskow och E.T.A. Hoffman*

MUSIK *Pjotr Tjajkovskij*

DIRIGENT *Philip Ellis*

SCENOGRAFI *Bo-Ruben Hedwall*

KOSTYM *Ann-Mari Anttila*

LJUS *Torkel Blomkvist*

ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *23*

ANTAL BESÖKARE *25 202*

UNGA PÅ OPERAN

Artister från Kungliga Operan och musiker ur Kungliga Hovkapellet har medverkat i produktioner under 2016.

#JAG

KOREOGRAFI *Christina Tingskog*
MUSIK *Daniel Nelson*
DIRIGENT *Mattias Böhm*
SCENOGRAFI, LJUS OCH VIDEO
Markus Granqvist
KOSTYM OCH MASK *Anna Kjellsdotter*
DRAMATURG *Sigrid Herrault*
FILOSOF *Karim Jerabi*

URPREMIÄR *19 november*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *25*
ANTAL BESÖKARE *2 260*
(spelades i Rotundan)

VÄGEN HEM

MUSIK *Jonna Lee*
TEXT *Rory Mullarkey efter en bok av
Oliver Jeffers*
ÖVERSÄTTNING *Anna Linden*
DIRIGENT *Mattias Böhm*
REGI *Katie Mitchell*
SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Vicki Mortimer*
LJUS *James Farncombe*

PREMIÄR *14 maj*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *25*
ANTAL BESÖKARE *2 948*
(gästspel på Orientteatern)

FÖRVALTNINGS- *berättelse*

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Kungliga Operan AB (Operan) är Sveriges nationalscen för opera och balett; grundad 1773 och med det nuvarande operahuset invigt 1898. Operan är ett helägt statligt aktiebolag som återskriver till regeringen i enlighet med ett regeringsbeslut (regleringsbrev).

2016 blev ett framgångsrikt och intensivt år för Operan med en satsning på nyskapande verk och utveckling i kombination med en presentation av flera klassiska publikfavoriter. Inom Operans tre kärnverksamheter opera, balett och barn och ungdom har fler premiärer än tidigare år

presenterats, elva stycken att jämföra med nio stycken 2015 och åtta stycken 2014. Detta ses som ett viktigt led i att vara relevant för vår publik, bidra till konstarnas utveckling samt att nå en hög konstnärlig kvalitet.

Besökssiffrorna är fortsatt höga. Operan har under 2016 aktivt arbetat med att i linje med sitt uppdrag nå en så stor och bred publik som möjligt och att nå nya publikgrupper t.ex. genom att medverka vid stora utomhuskonserter såsom i Hagaparken på nationaldagen, i Vitabergsparken samt vid Stockholms kulturfestival. Operan arbetar vidare utifrån att det viktigaste och mest

effektiva sättet att nå nya publikgrupper är genom att försöka nå barn- och ungdomspubliken (och deras föräldrar) och Operans barn- och ungdomsverksamhet har under 2016 nått en större publik än någonsin tidigare.

Operan har under 2016 intensivt arbetat vidare tillsammans med Statens fastighetsverk (sfv) med projektet »Ny opera i Operan« utifrån den förstudie som lämnades till regeringen i maj 2015. I förstudien lämnades ett förslag på en ombyggnation/renovering för att få ett operahus som kan möta de krav som ställs för en modern nationalscen samt hur en renovering kan bidra till att utveckla den konstnärliga verksamheten och göra operahuset mer tillgängligt och öppet för publiken. Enligt tidplanen ska renoveringen påbörjas och Operan flyttar ut 2022.

Under 2016 har Operan även inlett arbete med ytterligare ett stort fastighetsprojekt, etableringen av nya verkstäder och ateljéer – ett nytt produktionscenter – med anledning av att hyresavtalet i Gäddviken inte kommer att förlängas efter 2021. Arbetet med etableringen av ett nytt produktionscenter görs tillsammans med Dramaten och man ser över olika former av närmare samverkan, både vad gäller lokaler och produktionsprocesser, för att utveckla och effektivisera verksamheterna.

Sponsorsamarbeten och donationer har möjliggjort genomförandet av flera projekt inom Operans barn- och ungdomsverksamhet. Under 2016 valde Operans samarbetspartner Wallenius Lines att ekonomiskt stötta ett skolprojekt med namn »Berätta din historia«, vilket genomfördes med femteklasser i fem skolor i Stockholms ytterstadsområden. Samarbetet med El Sistema Stockholm har också kunnat fortsätta med hjälp av donerade pengar.

FÖRESTÄLLNINGSVERKSAMHETEN

På stora scenen har Operan under 2016 spelat över 200 föreställningar som bestått av över 25 olika produktioner. Året inleddes med en urpremiär av Daniel Börtz's opera *Medea* följt av premiären av Claude Debussys enda fullbordade opera *Pelléas och Mélisande*, John Adams opera *Nixon in China* (ett samarbete med Vancouver Opera) och Umberto Giordanos opera *Fedora*. Vidare presenterades tre premiärer inom dansen; *Körper* av Sasha Waltz, *Alice i underlandet* av Christopher Wheeldon (en samproduktion med Det Konglige Teater i Köpenhamn) och *Distinktion* bestående av *Ponte Molle* efter Bournonville respektive *Bill* av Sharon Eyal.

Beläggningen för föreställningarna på stora scenen, dvs. procent av antalet möjliga besökare, har under 2016 varit hög, 100 procent för dans/balet och 80 procent för opera. Nästan 290 000 besökare/mottagare har på något sätt mött Operans verksamhet genom att besöka föreställningar, konserter, digitala sändningar, guidade visningar eller övriga aktiviteter.

Operans barn- och ungdomsverksamhet – Unga på Operan – har under 2016 producerat två nya verk, barn-

operan *Vägen hem*, ett samarbete med English National Opera och Opéra National de Paris, samt dansproduktionen *#jag*. Den internationella kongressen för barn- och ungdomsteater, Happy New Ears i tyska Mannheim, invigdes med Unga på Operans hyllade operaföreställning *Min bror är Don Juan*.

2016 reste Operans balettkompani – Kungliga Baletten – på turné till USA där de gästspelade med baletten *Julia & Romeo* av Mats Ek på Kennedy Centre i Washington samt Segerstrom Center for the Arts i Los Angeles.

Under samlingsnamnet *Short Stories* uruppfördes tre nya svenska kortoperor. Här fick tre unga svenska tonsättare chansen att skriva verk direkt för Operan. Verken behandlade angelägna ämnen som speglade och debatterade sin samtid.

Sammantaget visar 2016 en god utveckling av både bredden och spetsen i repertoaren med en mycket hög konstnärlig nivå som målsättning, vilket krävt omfattande resurser och en stor arbetsinsats från samtliga Operans avdelningar.

LOCKA NYA BESÖKARE

En fortsatt mycket angelägen utmaning och ett mycket viktigt mål för Operan är att nå ny publik och nya målgrupper. Det finns en stor grupp människor som är intresserad av Operans konstarter, men som ännu inte besökt Operan och målet är att attrahera fler än de som idag är besökare. Genom att presentera en repertoar som innehåller verk som lockar nya besökare, under 2016 t.ex. med den nyskrivna operan *Medea*, och det moderna dansverket *Midsommarnattsdröm* samt kända klassiker som exempelvis *La Bohème* och *Nötknäpparen*, tillsammans med riktade aktiviteter och kommunikation, kan nya publikgrupper lockas till Operan.

En annan viktig faktor för att nå ny publik är Operans barn- och ungdomsverksamhet. Barn och ungdomar som besöker Operan har en tendens att komma tillbaka som vuxna och samarbetet med skolor och förskolor samt en repertoar med återkommande familjeföreställningar, är en viktig förutsättning för detta. Barnföreställningar i samband med sport-, påsk- och höstlov har gjort operahuset tillgängligt för yngre publikgrupper liksom att ny publik (många under 26 år) inbjudits till genrep. Under 2016 introducerades det nya konceptet »Barnlördagar« som ägt rum en gång i månaden.

Inför alla föreställningar av *Nötknäpparen* har, som tidigare år, föreställningsintroduktioner hållits i Guldföajén för de unga besökarna.

Populära och välbesökta arrangemang har varit sommarkonserter, som etablerat Kungliga foajén som en intim och väl fungerande konsertlokal, liksom sommarvisningar parallellt med verksamheten med guidade visningar. Att restaurangerna varit öppna även under sommarmånaderna förstärker bilden av Operan som ett öppet hus som välkomnar nya publikgrupper.

KULTURARV OCH UTVECKLING

Genom att spela klassiker likaväl som moderna och nyskapande verk tar Operan tillvara det befintliga kulturarvet samtidigt som det nya arvet skapas. En medvetenhet om kulturarvet är en förutsättning för att kunna utveckla konsten vidare. På operasidan har det under 2016 handlat om uppsättningar av klassiker som t.ex. *Barberaren i Sevilla*, *Figaros bröllop*, *La Bohème*, *Trollflöjten* m.m., men även inte lika kända verk som är en del av vårt kulturarv som t.ex. *Pelléas och Mélisande* med musik av Claude Debussy, *Nixon in China* med musik av John Adams och *Fedora* med musik av Umberto Giordano har presenterats.

Vidare har Operan under 2016 verkat för att hålla den klassiska balettkonsten levande. Detta bl.a. genom att framföra de klassiska baletterna *Nötknäpparen* av Pär Isberg och *Alice i underlandet* av Christopher Wheeldon.

En av de mest betydelsefulla koreograferna inom den danska balettens »guldålder«, Auguste Bournonville, skapade under 1800-talet en rad betydelsefulla dansverk som sedan dess dansats världen över. En av Auguste Bournovilles baletter, *Ponte Molle*, som inte har dansats på över 100 år återskapades 2016 fritt baserat på originalmanuskript och bildmaterial till Kungliga Baletten av koreograferna Frank Andersen och Dinna Bjørn.

Under året fortsatte samarbetet med Kungliga Musikaliska Akademien med en serie kammarkonserter i Guldföajén kallade *Oerhört ohört*. Fokus under året var svenska 1900-talstonsättare med kopplingar till Operan: Ture Rangström, Lars-Erik Larsson och Karl-Birger Blomdahl.

Operan har som tidigare år arbetat med att bevara, vårda och tillgängliggöra det nationella kulturarv som finns i Operans arkiv och samlingar. Fr.o.m. sommaren 2016 presenterar Operans arkiv och samlingar en större utställning på flera ställen i huset, »Spektakler på Operan – från Thetis och Pelée till Medea«. Det är en utställning med smakprov ur repertoaren genom tiderna – ett urval ur Operans stora samlingar och unika arkiv. Operans reper-toardatabas kommer inom kort att publiceras på Operans hemsida. Projektet ingår i »Operans arkiv och samlingar online«, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond.

HANTVERKSSKICKLIGHET

För att kunna presentera produktioner av hög konstnärlig kvalitet krävs även en hög kvalitet vad gäller dekor, kostymer, peruker o.s.v och Operan fortsätter att vidmakthålla och utveckla hantverksskickligheten i sina ateljéer och verkstäder. Kunskapen omfattar flerhundraåriga metoder fram till den senaste spetstekniken. På Operan finns en stor samlad kompetens inom områden som måleri, skulptering, tapetsering, vakuumpress, snickeri, snideri, smideri, kostym, peruk, mask, färgeri samt sko- och hatt-makeri.

DIGITALISERING OCH VIDARESÄNDNING

Digitalisering av konsten är ett verktyg för att kunna nå ut till en ny och bredare publik. Tekniken och villkoren är under utveckling och på Operan och inom hela scenkonstbranschen pågår ett arbete, dels kring hur den nya tekniken på bästa sätt kan användas för att kunna sprida repertoaren till ett stort antal människor i hela landet, och dels hur rättigheterna för artister och upphovsmän ska hanteras i anslutning till denna utveckling.

Genom radio- och tv-sändningar kan Operans föreställningar nå ut till hela landet. Operan samarbetar med Sveriges Radio för att göra nyproducerade operaföreställningar tillgängliga för en stor publik. Samarbetet har under 2016 resulterat i fem radioutsändningar av Operans föreställningar, vilka sändes i Sveriges Radio P2.

Unga på Operans barnproduktion *Min mamma är en drake*, som spelades in under 2015, visades i SVT under 2016 liksom en repris av baletten *Nötknäpparen*.

Under 2016 spelades baletten *Midsommarnattsdröm* in för visning i SVT under 2017.

Under året direktsändes operan *Medea*, i samarbete med Folkets Hus och Parker, till biografier runt om i Sverige.

NYCKELTAL (MKR)	2016	2015	2014	2013	2012
Antal produktioner	25	22	17	19	23
Antal premiärer	11	9	8	7	9
Beläggningsgrad stora scenen	89%	93%	90%	98%	91%
Föreställningar stora scenen	204	201	141	194	220
Antal besökare på föreställningar och övriga aktiviteter	286 064	296 807	237 971	291 043	289 867
Nettoomsättning	103,7	98,7	76,7	79,2	84,3
Statliga bidrag	452,9	439,3	446,5	428	423,4
Egenfinansiering	19%	18%	15%	16%	17%
Eget kapital	26,4	26,7	33,3	32,6	27,1
Soliditet	10%	9%	15%	16%	16%
Medelantalet anställda i årsverken	518	525	528	536	552

Not: Under 2014 och 2013 hade stora scenen förlängda sommaruppehåll p.g.a. pågående renovering vilket ledde till färre antal föreställningar dessa år.

VERKSAMHETEN 2016 I SIFFROR

PLATS UPPSÄTTNING AKTIVITET (2015, 2014 INOM PARENTES)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRE- STÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGG- NING %
FÖRESTÄLLNINGAR STORA SCENEN				
OPERA				
Barberaren i Sevilla	Nypremiär	9	9 028	97%
Così fan tutte	Nypremiär	10	6 392	71%
Don Giovanni	Repris	4	3 099	82%
Falstaff	Nypremiär	6	3 675	61%
Fedora	Premiär	5	4 478	86%
Figaros bröllop	Repris	16	12 258	79%
La Bohème	Repris	17	15 898	90%
Madama Butterfly	Repris	4	3 762	91%
Medea	Uppremiär	9	6 767	78%
Nixon in China	Premiär	10	7 400	71%
Parsifal	Nypremiär	6	6 678	100%
Pelléas och Mélisande	Premiär	8	6 293	78%
Salome	Nypremiär	7	4 990	69%
Turandot	Nypremiär	7	6 917	95%
Summa opera stora scenen		128 (124; 81)	105 878 (112 401; 75 860)	–
Genomsnitt opera stora scenen		–	823 (906; 937)	80 (89; 90)
BALETT/DANS				
Alice i underlandet	Premiär	12	13 426	100%
Distinktion	Premiär	10	5 533	64%
Julia & Romeo	Repris	7	6 618	96%
Körper	Premiär	9	5 509	60%
Midsommarnattsdröm	Nypremiär	9	8 892	100%
Nötknäpparen	Repris	23	25 202	100%
Summa balett stora scenen		70 (70; 52)	65 180 (62 479; 39 220)	–
Genomsnitt balett stora scenen		–	931 (893; 758)	100 (100; 87)
ÖVRIGT STORA SCENEN				
Hovkapellet 490 år		1	1 024	99%
Julkonsert		2	2 131	100%
Kulturnatt – Filmvisning Julia & Romeo		1	875	84%
Nyårsgala		1	1 132	100%
Romansafton		1	315	30%
Summa stora scenen		204 (201; 141)	176 535 (181 621; 122 632)	–
Genomsnitt stora scenen		–	870 (902; 870)	89 (93; 90)

PLATS UPPSÄTTNING AKTIVITET (2015, 2014 INOM PARENTES)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRE- STÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGG- NING %
FÖRESTÄLLNINGAR ROTUNDAN				
#jag	Urpremiär B&U	25	2 260	75%
Föreställningen	Urpremiär	3	353	98%
Short Stories	Urpremiär	3	340	94%
FÖRESTÄLLNINGAR GULDFOAJÉN, ÖVRIGA SCENER I OPERAHUSET				
Adventskonsert	B&U	1	130	100%
Bortadrom	”	4	257	49%
Doktor Karins...	”	1	122	94%
Franska klanger	”	7	402	100%
Höstfärger	”	1	130	100%
Klassiskt tonande	”	10	670	52%
Känslor i musiken	”	1	119	92%
Med Sanna in i musiken	”	1	130	100%
Pianokonsert	”	3	202	52%
Vad säger musiken?	”	3	396	93%
Kammarkonsert med Kungliga Hovkapellet		1	120	100%
Kulturnatt – Konsert		2	490	98%
Lunchkonsert		82	5 251	89%
Oerhört Ohört	Kammarmusikserie	2	178	69%
Sommarkonsert		28	2 064	82%
TURNÉER OCH GÄSTSPEL I SVERIGE				
Vägen hem – Orionteatern	Premiär B&U	25	2 948	98%
Kunglig festkonsert på Nordiska museet		1	550	–
Midsommarnattsdröm – Vitabergsparken		2	10 600	–
Musikaliska pärlor – Parkteatern	B&U	8	1 050	–
Nationaldagen i Hagaparken		1	21 000	–
Prokofjev och Adams – Östersjöfestivalen		1	609	–
Vad säger musiken? – El Sistema	B&U	3	235	–
Summa turné och gästspel Sverige		41 (15; 39)	36 992 (36 959; 46 293)	–
TURNÉER OCH GÄSTSPEL UTOMLANDS				
Julia & Romeo Turné, USA	Ballett	9	12 829	67%
Min bror är Don Juan Gästspel, Mann- heim	B&U	1	500	100%
Summa turné och gästspel utomlands		10 (6; 11)	13 329 (10 193; 9 681)	
Summa föreställningar och besökare		433 (391; 318)	240 470 (239 137; 188 761)	
ÖVRIGA AKTIVITETER I OPERA				
T.ex. öppna repetitioner, visningar, introduktioner, opera- och balettkvartar, samtal, workshops, skolverksamhet, kollo mm		784	44 094	–
Summa övriga aktiviteter i operahuset		784 (998; 1 103)	44 094 (49 057; 39 189)	–

PLATS UPPSÄTTNING AKTIVITET (2015, 2014 INOM PARENTES)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRE- STÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGG- NING %
DIGITALA SÄNDNINGAR				
Medea	Opera, Folkets hus och parker (direktsändning i det digitala biografnetet)	1	1 366	-
Summa digitala sändningar		1 (3; 2)	1 366 (8 613; 10 021)	
Summa totalt föreställningar, digitala sändningar och övriga aktiviteter i operahuset		1 218 (1 392; 1 423)	285 930 (296 807; 237 971)	-

Denna tabell visar barn- och ungdomsverksamheten samt familjeföreställningar, här utbruten ur tabellen ovan.

PLATS UPPSÄTTNING AKTIVITET (2015, 2014 INOM PARENTES)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRE- STÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGG- NING %
BARN- OCH UNGDOMSVERKSAMHET				
B&U FÖRESTÄLLNINGAR STORA SCENEN				
Nötknäpparen	Familjeföreställning, balett (inkl 1 skolföreställning)	23	25 202	100
Alice i underlandet	Familjeföreställning, balett (inkl 1 skolföreställning)	12	13 426	100%
B&U FÖRESTÄLLNINGAR ROTUNDAN				
#jag	Urpremiär	25	2 260	75%
B&U FÖRESTÄLLNINGAR GULDFOAJÉN, ÖVRIGA SCENER I OPERAHUSET				
Adventskonsert		1	130	100%
Bortadrom	Miniföreställning	4	257	49%
Doktor Karins...	”	1	122	94%
Franska klanger	”	7	402	100%
Höstfärger	”	1	130	100%
Klassiskt tonande	”	10	670	52%
Känslor i musiken	”	1	119	92%
Med Sanna in i musiken	”	1	130	100%
Musikaliska pärlor	”	3	202	52%
Vad säger musiken?	”	3	396	93%
B&U TURNÉER OCH GÄSTSPEL I SVERIGE				
Musikaliska pärlor – Parkteatern		8	1 050	
Vad säger musiken? – El Sistema		3	235	
Vägen hem – Orionteatern	Premiär	25	2 948	98%
Summa föreställningar och besökare		76 (56;68)	22 967 (17 569; 31 320)	
B&U TURNÉER OCH GÄSTSPEL UTOMLANDS				
Min bror är Don Juan Gästspel, Mannheim		1	500	-
Summa föreställningar och aktiviteter inom barn- och ungdomsverksamheten		129 (76; 56)	48 179 (22 967; 17 569)	-
ÖVRIGA B&U-AKTIVITETER I OPERAHUSET				
T.ex. Introduktioner för barn, barnvisningar, familjedagar, kildag, skolverksamhet, lovverksamhet, kollo, workshops, lärarkvällar mm.		395	13 859	-
Summa föreställningar och aktiviteter inom barn- och ungdomsverksamheten		524 (617; 583)	62 038 (46 866; 36 170)	-

RESULTAT *och ställning*

ARETS RESULTAT uppgår till -0,3 mkr (-6,6 mkr). Bruttoomsättningen uppgår till 556,6 mkr (538,0 mkr) varav bidrag från staten uppgår till 452,9 mkr (439,3 mkr) och övriga intäkter till 103,7 mkr (98,7 mkr). Liksom 2015, balanseras det årliga extra bidraget (anslagshöjning) om 10 mkr som Operan erhållit för renoveringar och investeringar i operahuset. Balanserat bidrag per 31 december 2016 uppgår till 41,1 mkr (41,0 mkr).

Biljettintäkter inklusive turnéintäkter uppgår till 80,2 mkr (71,1 mkr) och i genomsnitt har publikbeläggningen varit 80 (89) procent för opera och 100 (100) procent för balett/dans.

Det egna kapitalet uppgår vid utgången av 2016 till 26,4 mkr (26,7 mkr).

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till -17,5 mkr (21,7 mkr). Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -10,1 mkr (-42,2 mkr). Ett lån på 80 mkr upptogs per 30 juni 2015 i syfte att finansiera den pågående renoveringen av teatermaskineriet. Lånets löptid är 2015.06.30–2020.06.30.

Operan har för taxeringsåret 2016 ett icke utnyttjat skattemässigt underskottsavdrag uppgående till 3,2 mdkr.

VÄSENTLIGA EKONOMISKA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET OCH EFTER DESS SLUT

Lokaler – Operahuset

2013 gav regeringen Statens fastighetsverk (sfv) i uppdrag att ta fram en förstudie avseende en renovering och ombyggnation av operahuset. I maj 2015 lämnade sfv in förstudien »Ny opera i Operan« som bl.a. visade hur en ombyggnad och renovering av operabyggnaden kan genomföras på ett sätt som möter den konstnärliga verksamhetens behov av bl.a. nya repetitionsutrymmen, förbättring av akustiken och större mer tillgängliga publika utrymmen. Enligt den idag föreslagna tidplanen kommer operahuset stängas 2022 och hållas stängt i drygt tre år för den omfattande renoveringen som beräknas rymmas i den kostnadsram om två miljarder (i kostnadsläge 2013) som regeringen angivit för projektet.

Regeringen har fattat beslut om projektering fram till systemhandling för renoveringen och ombyggnationen av operahuset. sfv kommer att ha ansvar för allt utom de fastighetsanknutna inventarier, t.ex. teaterteknik, som

ägs/kommer att ägas av Operan. Utgångspunkten för Operan är att den konstnärliga ambitionen kan bibehållas.

En renovering av scenens övermaskineri måste med hänsyn till bl.a. arbetsmiljörisker genomföras redan 2017–2018. Regeringen har i december 2016 beslutat om en låneram i Riksgäldskontoret om maximalt 120 mkr för en renovering och ombyggnation av vissa fastighetsanknutna inventarier som ägs av Operan, t.ex. övermaskineriet och av dessa får upp till 38 mkr användas till projektering. Regeringen har beslutat att bidraget tillförs 9 mkr 2018, 6 mkr 2019 och 2020 för att täcka kostnader i samband

med renoveringen av övermaskineriet och Operan har påbörjat upphandlingen av leverantör för detta.

Pensioner

Per den 1 januari 2015 upphörde den s.k. PISA-förordningen (som innebar ett s.k. förmånsbaserat pensionssystem med lägre pensionsåldrar för olika konstnärliga yrkesgrupper) och som tidigare reglerat scenkonstbranschens pensionslösningar. Ett nytt pensionsavtal blev klart under våren 2015 och avser ett avgiftsbestämt pensionssystem kompletterat med ett omställnings- och karriärväxlingsavtal

som delvis ersätter det gamla systemet med lägre pensionsålder för konstnärliga grupper.

Det gamla systemet fasas ut med femåriga övergångsregler och Operan har ännu ett drygt 80-tal medarbetare som omfattas av detta (varav två tredjedelar utgör konstnärlig personal med lägre pensionsåldrar) och för dessa finns en fortsatt möjlighet att gå i konstnärlig pension vid en lägre pensionsålder. Det måste dock beaktas att dessa personer i enlighet med Lagen om anställningsskydd (LAS) har rätt att fortsätta sin anställning till 67 års ålder och det ska framhållas att de personer som går i pension tidigt (vid 41 respektive 52) får en låg ålderspension vid 65 års ålder och incitament att gå i tidigare pension saknas sålunda. Delar av Operans konstnärliga personal (sångare och dansare) kan dock inte med bibehållen konstnärlig kvalitet (ofta på grund av fysiska skador) utföra sina arbetsuppgifter fram till 67 års ålder. Med anledning av detta krävs ett fortsatt omfattande och resurskrävande arbete för att främja omställning, t.ex. genom aktivt omställningsstöd samt för att hitta individanpassade omställningslösningar för den konstnärliga personal som fortfarande omfattas av det gamla systemet.

Det är fortfarande oklart hur de nya pensionsavtalen och omställningspremier kommer att påverka den totala kostnadsbilden för Operan i framtiden. Pensionspremierna kommer att bli lägre i det nya systemet, men som en konsekvens av Operans särställning avseende stora kollektiv där tidiga omställningar krävs, kommer kostnaderna för sådana att vara högre än idag. Till detta kommer behovet av att vidta kvalitetsstärkande åtgärder till följd av behovet om bl.a. utveckling, förnyelse och kompetensutveckling inom branschen.

Investeringar

Periodens investeringar uppgår netto till 10,1 mkr (42,3 mkr). Renoveringen av Operans undermaskineri och viss annan scenteknik som pågått under flera år har avslutats och inventarierna har tagits i drift. Upphandling av nytt övermaskineri påbörjades under 2016 och beräknas vara installerat och i drift 2018.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Renovering av Operahuset

Regeringen har ännu inte fattat beslut om den totala finansieringen av den kommande stora renoveringen och ombyggnationen av operahuset, vilken är nödvändig för att Operan ska kunna verka i ett operahus som uppfyller samhällets krav på öppenhet och tillgänglighet för alla medborgare. Operan har noterat att regeringen utfäster sig i budgetprop. 2016/17:1 att »Kostnadsökningar för Operan kommer att kompenseras genom medelstillskott«.

Slopat kostnadsavdrag för musiker och sångare

Operan har, som övriga scenkonstinstitutioner, rutinmässigt sedan många år, använt sig av avdragsmöjlighet för musiker och sångare vid beräkning av skatt och arbetsgivaravgifter. För beräkningen har man tillämpat den schablon som skatteverket (SKV) angivit avseende musiker och sångartister (SKVFS 2011:22). SKV har nu fattat beslut om att från och med 1 januari 2017 slopa denna möjlighet till avdrag, vilket kommer att leda till ökade kostnader för Operan om ca 9 mkr per år.

BOLAGETS FÖRVÄNTADE EKONOMISKA UTVECKLING

Riksdagen har för år 2017 beslutat om ett bidrag från aktieägaren till Operan om 465,5 mkr (452,3 mkr år 2016). Operan har de senaste åren uppnått positiva resultat vad gäller effektiviseringar i verksamheten och arbete kring detta pågår kontinuerligt. För att säkerställa en hållbar nivå från 2017 och framåt behöver egenfinansiering öka samt fasta kostnader sänkas vilket Operan fortsatt arbetar med.

LÖNSAMHETSMÅL, KAPITALSTRUKTUR OCH UTDELNING

Operans verksamhet syftar inte till att ge ett ekonomiskt överskott. Enligt bolagsordningen medför inte aktierna rätt till utdelning, utan bolagets vinst ska, i den mån den inte balanseras, användas för att främja bolagets ändamål. Det ankommer på bolaget att genom det egna resultatet säkerställa ett kapital som ger ekonomisk stabilitet. Någon vinstutdelning från bolaget ska därför inte ske.

VINSTDISPOSITION

Till årsstämman förfogande står

följande vinstmedel	SEK
Balanserade vinstmedel	11 078 280
Årets resultat	-260 303
Summa	10 817 977

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras så att i ny räkning överförs 10 817 977 kr.

Årsstämma för verksamhetsåret 2016 kommer att hållas den 28 april 2017.

Beträffande resultat och ställningen i övrigt, per den 31 december 2016, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar samt kassaflödeanalyser.

RESULTATRÄKNING (tkr)

	NOTER	2016	2015
Rörelsens intäkter			
<i>Nettoomsättning</i>	2	103 681	98 652
<i>Statligt bidrag</i>		452 878	439 324
Summa		556 559	537 976
Rörelsens kostnader			
<i>Produktionskostnader</i>		-51 694	-46 009
Personalkostnader	3	-388 218	-379 632
<i>Lokalkostnader</i>	4	-55 655	-55 341
<i>Övriga externa kostnader</i>	5	-46 910	-52 837
<i>Avskrivningar</i>	6	-12 792	-9 923
Summa		-555 268	-543 742
Rörelseresultat		1 291	-5 766
<i>Ränteintäkter</i>		48	20
<i>Räntekostnader</i>		-1 599	-873
ÅRETS RESULTAT		-260	-6 619

BALANSRÄKNING (tkr)

	NOTER	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
<i>Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier</i>	6	150 620	39 947
<i>Pågående nyinvesteringar</i>	7	13 979	127 318
		164 599	167 265
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
<i>Övriga fordringar</i>		16 144	23 188
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>	8	9 079	6 624
		25 223	29 812
Kassa och bank		63 143	96 929
SUMMA TILLGÅNGAR		252 965	294 006
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
<i>Aktiekapital, 500 aktier à 1.000 kr</i>		500	500
<i>Reservfond</i>		15 090	15 090
		15 590	15 590
Fritt eget kapital			
<i>Balanserad vinst</i>		11 078	17 697
<i>Årets resultat</i>		-260	-6 619
		10 818	11 078
Summa eget kapital		26 408	26 668
Avsättningar	9	3 574	4 417
Långfristiga skulder			
<i>Skulder till kreditinstitut</i>	10	61 123	69 582
<i>Långfristig del av förutbetalt renoveringsbidrag</i>		31 351	29 004
		92 474	98 586
Kortfristiga skulder			
<i>Leverantörsskulder</i>		18 260	46 574
<i>Övriga skulder</i>	11	14 101	13 937
<i>Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter</i>	12	98 148	103 824
		130 509	164 335
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		252 965	294 006

rappport över FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL (tkr)

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		
	Aktie- kapital	Reserv- fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans per 1/1 2015	500	15 090	16 980	717	33 287
<i>Disposition av föregående års resultat</i>			717	-717	0
<i>Årets resultat</i>				-6 619	-6 619
Utgående balans per 31/12 2015	500	15 090	17 697	-6 619	26 668
Ingående balans per 1/1 2016	500	15 090	17 697	-6 619	26 668
<i>Disposition av föregående års resultat</i>		-6619		6 619	0
<i>Årets resultat</i>				-260	-260
Utgående balans per 31/12 2016	500	15 090	11 078	-260	26 408

KASSAFLÖDESANALYS (tkr)

	NOTER	2016-12-31	2015-12-31
Den löpande verksamheten			
<i>Årets resultat</i>		-260	-6 619
<i>Avskrivningar</i>		12 792	9 923
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet		12 532	3 304
<i>Ökning/minskning av kortfristiga fordringar</i>		4 589	22 882
<i>Minskning/ökning av leverantörsskulder</i>		-28 314	-7 286
<i>Minskning/ökning av övriga kortfristiga rörelseskulder</i>		-6 355	2 754
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-17 548	21 654
Investeringsverksamheten			
<i>Investeringar i materiella anläggningstillgångar</i>		-10 125	-42 343
<i>Försäljning av inventarier</i>		0	170
Kassaflöde från investeringsverksamheten		10 125	-42 173
Finansieringsverksamheten			
<i>Ökning/minskning av långfristig skuld</i>		-6 112	76 856
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-6 112	76 856
Årets kassaflöde		-33 785	56 067
<i>Likvida medel vid årets början</i>		96 929	40 862
Likvida medel vid årets slut		63 144	96 929

NOVEMBER

1 REDOVISNING- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Allmän information

Kungliga Operan AB med organisationsnummer 556190-3294 är ett aktiebolag registrerat i Sverige med säte i Stockholm. Adressen till bolaget är Kungliga Operan AB, Box 16094, 103 22 Stockholm. Operan är nationalscen för opera och balett. Koncernförhållande föreligger ej. Bolaget ägs till 100% av svenska staten. Bokslutsdagen är 31/12 2016 och den finansiella rapporten är upprättad för räkenskapsåret 1/1–31/12 2016. Redovisningsvaluta är svenska kronor och beloppsformat är tkr om ej annat anges.

Företaget tillämpar Årsredovisningslagen (1995:1554) och bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 *Årsredovisning och koncernredovisning* (»K3«).

Intäktssredovisning

Löpande bidrag från staten intäktssredovisas som huvudregel i takt med utbetalning. I de fall bidraget är villkorat med någon typ av prestation, sker dock intäktssredovisning först när prestationen sker. Detta gäller specifikt för tillkommande bidrag från staten för att finansiera investeringar, underhåll och reparationer enligt särskild investeringsplan. Denna del av bidraget intäktssredovisas direkt för de fall det nyttjas för underhåll och reparationer. Om bidraget istället nyttjas för investeringar intäktssredovisas bidraget i takt med avskrivningar på den underliggande investeringen. I balansräkningen redovisas ej nyttjat bidrag som förutbetalad intäkt. I de fall denna till viss del är långfristig framgår detta av not.

Övriga intäkter och kostnader i verksamheten redovisas enligt bokföringsmässiga grunder. Detta innebär att föreställningsanknutna kostnader inte aktiveras. Biljettintäkter och turnéintäkter intäktssför i samband med att föreställning ges.

Offentliga bidrag

Inkomster från offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när villkoren för att få bidraget uppfyllts och de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen

sannolikt kommer att tillfalla Operan samt inkomsten kan beräknas tillförlitligt. Offentliga bidrag har värderats till det verkliga värdet av den tillgång som Operan har fått. Inkomster från offentliga bidrag som är förenade med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när prestationen utförs och de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla Operan och inkomsten kan beräknas tillförlitligt. Offentliga bidrag har värderats till det verkliga värdet av den tillgång som Operan har fått. Bidrag som mottagits före dess att villkoren för att redovisa det som intäkt har uppfyllts, redovisas som skuld.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, betald semester, betald sjukfrånvaro m.m. samt pensioner redovisas i takt med intjänande. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Företaget har båda dessa pensionsplaner. Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

AVGIFTSBESTÄMDA PLANER

För avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat oberoende juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Företagets resultat belastas för kostnader i takt med att förmånen intjänas vilket normalt sammanfaller med tidpunkten för när premien erläggs.

FÖRMÅNSBESTÄMDA PENSIONSPLANER

För förmånsbestämda pensionsförpliktelser har företaget en förpliktelse att lämna överenskomna ersättningar till nuvarande och tidigare anställda. Operan bär i allt väsentligt risken att ersättningarna kommer kosta mer än förväntat (aktuariell risk), dels risken att avkastningen på tillgångarna avviker från förväntningarna (investeringsrisk). Investeringsrisk föreligger även om tillgångarna är överförda till ett annat företag.

Den förmånsbestämda ålderspensionen är en del i det statliga tjänstepensionsavtalet PA 03. Detta pensionssystem är under avveckling och har ersatts med en avgiftsbestämd plan.

Materiella anläggningstillgångar

Redovisning sker till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Maskiner och tekniska anläggningar	5–20 år
Inventarier	5 år

Materiella anläggningstillgångar som avser teatermaskineriet (>RTM<>) består av betydande komponenter och delas upp på dessa komponenter. Respektive komponent skrivs av separat över dess uppskattade nyttjandeperiod;

Maskinfackverk	50 år
Mekanik och byggkonstruktion	15–40 år
Mekaniknära drivteknik inklusive mjukvara	15–20 år
Operatörsnära drivteknik inklusive mjukvara	10 år

Nedskrivning av materiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en tillgång minskat i värde görs en bedömning av dess redovisade värde. I de fall det redovisade värdet överstiger det beräknade återvinningsvärdet skrivs det redovisade värdet omedelbart ner till detta återvinningsvärde.

Fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta. Fordringar och skulder i utländsk valuta är värderade till balansdagens kurs. Övriga tillgångar och skulder är värderade enligt lägsta värdets princip.

Skatter

Inkomstskatt redovisas enligt BFNAR 2012:1. Eftersom syftet med Operans verksamhet inte är att redovisa vinst och att det finns ett högre ackumulerat skattmässigt underskotts avdrag än vad bedöms kunna utnyttjas redovisas ingen uppskjuten skattefordran. Det ackumulerade underskottsavdraget för taxeringsåret 2016 uppgår till 3 220 950 tkr.

2 NETTOOMSÄTTNING

	2016	2015
Recettmedel	72 973	68 703
Turnéer	7 232	2 444
Sponsorintäkter och donationer	6 307	5 711
Övriga intäkter	17 169	21 794
	103 681	98 652

3 PERSONALREDOVISNING

Medeltalet anställda

	2016		2015	
	Antal anställda	varav procent män	Antal anställda	varav procent män
Totalt	518	52	525	53

Antal anställda redovisas i årsarbetare, dvs. den tjänstgöring som en heltidsarbetande utför under ett år.

Fördelning ledande befattningshavare per balansdagen

	2016-12-31	2015-12-31
Kvinnor:		
styrelseledamöter	4	4
övriga ledande befattningshavare inkl. vd	3	3
Män:		
styrelseledamöter	3	3
övriga ledande befattningshavare inkl. vd	1	1

Löner, andra ersättningar m.m.

	2016		2015	
	Löner och andra ersättningar	Soc. kostnader (varav pensionskostnader)	Löner och andra ersättningar	Soc. kostnader (varav pensionskostnader)
Totalt	260 647	115 007 (43 781)	254 167	112 856 (46 013)

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelse, ledamöter och anställda

	2016		2015	
	Styrelse, vd och ledande befattningshavare (varav tantiem och dylikt)	Övriga anställda	Styrelse, vd och ledande befattningshavare (varav tantiem och dylikt)	Övriga anställda
Totalt	4 575 (0)	256 072	4 526 (0)	256 121

Ersättningar till ledande befattningshavare

	2016			
	Lön	Övriga förmåner	Pensionskostnader	Summa
Birgitta Svendén vd, operachef	1 640	0	486	2 126
Övriga ledande befattningshavare, 3 personer	2 676	83	705	3 464

	2015			
	Lön	Övriga förmåner	Pensionskostnader	Summa
Birgitta Svendén vd, operachef	1 643	0	532	2 175
Övriga ledande befattningshavare, 3 personer	2 624	83	616	3 323

Upplysning om ersättning och villkor till ledande befattningshavare

Årsstämman fastställde i april 2016 riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Riktlinjerna bygger på de riktlinjer som regeringen utfärdat om anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande. vd:s förordnande har förlängts t.o.m. sommaren 2019. Ett avgångsvederlag om max 18 månader kan utgå. Lönen är bestämd med hänsyn till de pensionsutbetalningar som vd med anledning av tidigare anställning i enlighet med den s.k. PISA-förordningen (sfs 2003:56) har rätt till. För vd betalas en premie på 30 % av den fasta lönen till en tjänstepensionsförsäkring. vds lön beslutas av styrelsen. För vice vd görs en löneväxling till en tjänstepensionsförsäkring. För övriga ledande befattningshavare tillämpas branschens allmänna anställningsvillkor enligt avtal mellan Teaterförbundet och Svensk Scenkonst. Konstnärliga chefer har tidsbegränsade anställningar.

Ersättningar till styrelsen (kr)

	2016	2015
Carlsson, Olov*	20 000 kr	0 kr
Celsing, Anna-Karin, fakturerat arvode	49 280 kr	49 280 kr
Christiansen Michael*	10 000 kr	30 000 kr
Hallberg Dag**	0 kr	7 500 kr
Helenius Martinsson, Mira	30 000 kr	30 000 kr
Jakobsson Leif**	0 kr	7 500 kr
Karim, Baker**	30 000 kr	22 500 kr
Lekvall Charlotta	30 000 kr	30 000 kr
Låftman Lennart**	0 kr	7 500 kr
Rennerstedt Kristina, ordförande	60 000 kr	45 000 kr
Wikforss Örjan, fakturerat arvode**	49 280 kr	29 569 kr

*Avgått /Nytilträdd som styrelseledmot vid årsstämma april 2016

**Avgått /Nytilträdd som styrelseledmot vid årsstämma april 2015

Till styrelsens ordförande och ordinarie styrelseledamöter utgår arvode enligt årsstämans beslut. Arvodet för ordförande är fastställt till 60 000 kronor per år (fg.år 60 000 kr) och till styrelseledamöter 30 000 kr per år (fg.år 30 000 kr). Fakturerat arvode inkluderar sociala avgifter. Styrelseordföranden och övriga styrelseledamöter har inga avtal med Kungliga Operan AB om framtida pension och avgångsvederlag.

4 HYRESAVTAL

Operans två större hyresavtal avser Operahuset vid Norrström med Statens fastighetsverk (sfv) och verkstäderna i Gäddviken med Vasakronan. Operahuset är ett s.k. kostnadshyresavtal om ca 28 mkr/år och gäller tom 2018-12-31. Hyran i Gäddviken uppgår till ca 21 mkr/år och löper till 2021-06-30. Smärre lokalytor vidareuthyrs.

5 ERSÄTTNING TILL REVISORER

	2016	2015
Revisionsuppdrag Deloitte AB	255	255
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag Deloitte AB	16	19
Skatterådgivning Deloitte AB	0	12
Övriga tjänster Deloitte AB	202	25
Summa	473	311

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisning, bokföring och resultatrapportering samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Dessutom ingår övriga uppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av granskningen.

6 MASKINER, TEKNISKA ANLÄGGNINGAR OCH INVENTARIER

Ljus/Ljud/Inspicient

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde	29 122	29 043
Årets anskaffning	13 015	79
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	42 137	29 122
Ingående avskrivningar	-5 753	-2 786
Årets avskrivningar	-3 675	-2 967
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 428	-5 753
Restvärde enligt plan	32 709	23 369

Årets anskaffningar avser aktivering av pågående investeringar för ljud- och inspicientanläggning. Avskrivningarna påbörjades den 1/7-2016.

Renovering teatermaskineri (RTM)

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde	0	0
Årets anskaffning	106 034	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	106 034	0
Ingående avskrivningar	0	0
Årets avskrivningar	-2 337	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 337	0
Restvärde enligt plan	103 697	0

Teatermaskineriet, »RTM 1«, 15.822 tkr, togs i drift och påbörjade avskrivningar den 1/1 2016.

Teatermaskineriet, »RTM 2«, 90.212 tkr, togs i drift och påbörjade avskrivningar den 1/7 2016.

Inventarier – övriga

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde	86 831	80 751
Årets anskaffning	4 416	6 364
Försäljningar och utrangeringar	0	-285
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	91 247	86 831
Ingående avskrivningar	-70 253	-63 410
Försäljningar och utrangeringar	0	114
Årets avskrivningar	-6 780	-6 956
Utgående ackumulerade avskrivningar	-77 033	-70 253
Restvärde enligt plan	14 214	16 578
Summa maskiner/tekniska anläggningar och inventarier	150 620	39 947

7 PÅGÅENDE NYINVESTERINGAR

	2016-12-31	2015-12-31
<i>Renovering teatermaskineri (RTM)</i>		
Ingående anskaffningsvärde	114 811	81 515
Justering ingående anskaffningsvärde	-4 686	0
Årets anskaffning	9 888	33 296
Teatermaskineri (RTM 1 och RTM 2), färdigställd	-106 034	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 979	114 811

Ljud, Inspicient, Ljusanläggning och övriga inventarier

Ingående anskaffningsvärde	12 507	9 902
Årets anskaffning	891	2 684
Ljusanläggning, färdigställd	0	-79
Ljudanläggning, färdigställd	-8 991	0
Inspicientanläggning, färdigställd	-4 025	0
Inventarier, färdigställd	-382	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0	12 507
Summa pågående nyinvesteringar	13 979	127 318

8 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2016-12-31	2015-12-31
Förutbetalda hyror	7 644	5 253
Övriga poster	1 435	1 371
	9 079	6 624

9 AVSÄTTNINGAR

Avsättningar avser beräknat ej avtalade pensions- och omställningskostnader som bedöms uppkomma som en konsekvens av att PISA-förordningen avvecklas.

10 SKULDER TILL KREDITINSTITUT

	2016-12-31	2015-12-31
Investeringslån med villkorsperiod 2015-06-30–2020-06-30	69 524	77 925
Avgår; Kortfristig del (not 11)	-8 401	-8 343
	61 123	69 582

11 ÖVRIGA SKULDER

	2016-12-31	2015-12-31
Personalskatter	5 700	5 590
Skulder till kreditinstitut, Kortfristig del av investeringslån (not 10)	8 401	8 343
Övrigt	0	4
	14 101	13 937

12 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2016-12-31	2015-12-31
Semesterlöneskuld, Upplupna löner	6 457	4 544
Sociala kostnader inklusive pensioner	27 265	30 249
Abonnemang, presentkort	33 996	31 620
Statligt bidrag för renoveringar	9 721	12 000
Upplupna kostnader	5 630	7 472
Omställningskostnader	281	3 692
Förutbetalda intäkter	14 798	14 247
	98 148	103 824

13 STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

	2016-12-31	2015-12-31
Ställda säkerheter	0	0
Eventualförpliktelser		
<i>Svensk Scenkonst</i>	8 102	7 741

14 DISPOSITION AV FÖRETAGETS VINSTMEDEL

Till årsstämans förfogande står följande vinstmedel per 31/12 2016	SEK
Balanserade vinstmedel	11 078 279
Årets resultat	-260 303
Summa	10 817 976

Styrelsen föreslår att i ny räkning balanseras 10 817 976 kronor.

BOLAGSST

KUNGLIGA OPERAN AB (Operan) är ett av staten helägt aktiebolag med säte i Stockholm, Sverige.

Operans bolagsstyrning bedrivs dels utifrån externa ramverk som aktiebolagslagen (2005:551) och övrig tillämplig lagstiftning, statens ägarpolicy och övriga ägardirektiv och riktlinjer, svensk kod för bolagsstyrning (Koden) och bolagsordningen och dels utifrån interna ramverk som styrelsens arbetsordning, instruktion för verkställande direktören samt interna policyer och riktlinjer.

Operan har under året följt Koden med följande undantag: Bolagsstyrningsrapporten saknar uppgift om huruvida styrelseledamöterna är oberoende i förhållande till större aktieägare. Statens ägarpolitik anger att den relevanta bestämmelsen i Koden i huvudsak syftar till att skydda minoritetsaktieägare i bolag med spritt ägande. I statligt helägda bolag saknas därför skäl för att redovisa sådant oberoende. Nominering av styrelseledamöter och revisorer sker enligt de principer som beskrivs i statens ägarpolitik och dessa ersätter då Kodens regler. Någon valberedning i Kodens mening tillämpas därmed inte på nomineringsprocessen utan drivs och koordineras istället av Enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet, se vidare under punkten Nomineringsprocessen.

Denna bolagsstyrningsrapport har granskats av Operans revisorer.

ÅRSSTÄMMA

Årsstämman är bolagets högsta beslutande organ, där aktieägarens inflytande utövas. De ärenden som ska

behandlas vid stämman regleras av aktiebolagslagen. Kallelse till årsstämma ska utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman och skickas till riksdagens centralkansli. Riksdagsledamot har rätt att, efter anmälan till styrelsen senast en vecka i förväg, närvara vid årsstämman och i anslutning till denna ställa frågor.

Operans årsstämma hölls den 29 april 2016. Vid stämman beslutades bland annat om ansvarsfrihet för bolagets styrelse och verkställande direktör för räkenskapsåret 2015 samt val av styrelseledamöter. Vid årsstämman omvaldes fem ordinarie styrelseledamöter. Kristina Rennerstedt omvaldes till styrelsens ordförande. Olov Carlsson valdes till ny styrelseledamot. Michael Christiansen avtackades.

STYRELSEN

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av lägst fyra och högst åtta ordinarie ledamöter som utses av Årsstämman. Dessutom har arbetstagarorganisationerna, enligt svensk lag, rätt att utse ordinarie ledamöter med suppleanter. Verkställande direktören ingår inte i styrelsen, men är tillsammans med vice vd och chefsjuristen adjungerad.

Nomineringsprocessen

För de statligt helägda bolagen tillämpas enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad nomineringsprocess. Syftet är att säkerställa en effektiv kompetensförsörjning till bolagens styrelser. Nomineringsprocessen koordineras av Enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet. En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån styrelsens sammansättning samt bolagets verksamhet och situation. Nomineringen och tillsättningen

STYRELSE- RAPPORT

föregås av en dialog mellan Näringsdepartementet, Kulturdepartementet och styrelseordföranden.

Styrelsens arbete

Styrelsen har ett övergripande ansvar för att verksamhetens mål och inriktning uppfylles.

Styrelsen arbetar efter en arbetsordning som fastställs årligen och som reglerar frekvens och dagordning för styrelsemöten, distribution av material till sammanträden samt ärenden att föreläggas styrelsen som information eller för beslut. Arbetsordningen inkluderar en vd-instruktion som reglerar arbetsfördelningen mellan styrelsen, styrelsens ordförande och vd samt definierar vds befogenheter.

Arbetsordningen reglerar vidare hur styrelsearbetet fördelas mellan styrelsens ledamöter och utskott. Styrelsen har ett utskott vars ansvar omfattar förvaltningen av till Operan anknutna stiftelser. Utskottets primära arbetsuppgifter är att sköta förvaltningen samt att göra utredningar och i övrigt ta fram underlag till eventuella styrelsebeslut. Utskottet har rätt att fatta egna beslut avseende den löpande förvaltningen av stiftelserna och fonderna. Någon beslutanderätt utöver detta delegeras inte till utskottet. Utskottet ska minst en gång per år, samt på uttrycklig begäran från en styrelseledamot, avlägga rapport till styrelsen, i vilken utskottet ska redogöra för dess arbete. Utskottet ska protokollföra sina möten och protokollen ska delges styrelsen. Utskottet består av ledamöterna Anna-Karin Celsing och Lennart Låftman (såsom extern rådgivare sedan april 2015) samt den externe rådgivaren Peter Rönström. Utskottet hade under 2016 fyra möten.

Något extra arvode för styrelseledamöternas arbete i detta utskott utgår inte.

Det har inte inrättats något separat ersättnings- eller revisionsutskott utan hela styrelsen är involverad i dessa frågor och agerar i sin helhet i dessa frågor.

Styrelsens ordförande organiserar och leder styrelsens arbete och säkerställer en öppen och konstruktiv diskussion i styrelsen. Ordföranden tar emot synpunkter från ägaren och förmedlar dessa inom styrelsen samt håller fortlöpande kontakt med bolagets vd. Ordföranden säkerställer att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete, fastställer i samråd med vd förslag till dagordning för styrelsens sammanträden och kontrollerar att styrelsens beslut verkställs effektivt.

Under verksamhetsåret 2016 hade styrelsen sex sammanträden och ett per capsulam-möte. Ledamöternas närvaro framgår av presentationen av styrelsen, sidan 30.

Ordföranden ansvarar för den årliga utvärderingen av styrelsearbetet, som ligger till grund för förbättringar. I enkätform bedömer styrelseledamöterna ledningens rapportering och styrelsehandlingar, diskussioner, arbetsformer, ordförandens arbetssätt liksom vds arbete.

Arvodering av styrelsen

Det totala arvodet till styrelsens ledamöter valda av årsstämman beslutades av årsstämman. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode. Tabell över samtliga styrelseledamöters ersättning för styrelsearbete framgår av årsredovisningens not 3.

PRESENTATION

AV STYRELSEN 2016

KRISTINA RENNERSTEDT

Ordförande sedan 2009. Närvaro vid 6 möten

Personlig bakgrund i utdrag

Född 1952, jur. kand.

Kulturråd på ambassaden i Washington 2012–2015

Andra uppdrag 2016

STYRELSEORDFÖRANDE: Konstfack, Teateralliansen AB, Svenska Barnboksintitutet, Stiftelsen Bokbranschens Understöds- och Utbildningsfond, Stiftelsen Anna-Lisa Thomson till Minne

ANNA-KARIN CELSING

Ledamot sedan april 2012. Närvaro vid 6 möten

Personlig bakgrund i utdrag

Född 1962, civ.ek.

Stiftelsedirektör

Andra uppdrag 2016

STYRELSEORDFÖRANDE: Sveriges Television AB
STYRELSELEDAMOT: Landshypotek Bank, Lannebo Fonder AB, ox2 Vind AB, Sevenday Finance AB

OLOV CARLSSON

Ledamot sedan april 2016. Närvaro vid 4 möten

Personlig bakgrund i utdrag

Född 1967, journalist

VD, chefredaktör och ansvarig utgivare för Dagens Samhälle AB, Chefredaktör och ansvarig utgivare för Norrtälje Tidning, Länstidningen i Södertälje samt redaktionell chef Nynäshamnsposten. Internationell konsult i digitalisering och förändringsledarskap

MICHAEL CHRISTIANSEN

Ledamot sedan 2009. Närvaro vid 1 möte

Personlig bakgrund i utdrag

Född 1945, cand.jur.

Direktör för Det Kongelige Teater, Köpenhamn 1992–2008.

Andra uppdrag 2016

STYRELSEORDFÖRANDE: Det Danske Kulturinstitut, DR- Danmarks Radio, Århus Universitet, Dansk Retursystem A/S, SHL Architects 1/S
Lead Agency A/S, Kraft og Partnere A/S, Naturhistorisk Museum Naturama, Jazzhouse Montmartre

STYRELSELEDAMOT: KMD A/S, C. E. Jensen A/S, Teatrene i Holstebro, Herregården Nørre Vosborz

MIRA HELENIUS MARTINSSON

Ledamot sedan april 2011. Närvaro vid 5 möten

Personlig bakgrund i utdrag

Född 1971, civ.ing.

Danschef Norrdans, Scenkonst Västernorrland 2007–

Andra uppdrag 2016

SAKKUNNIG BEDÖMARE, Kulturbryggan 2016

BAKER KARIM

Ledamot sedan april 2015. Närvaro vid 2 möten

Personlig bakgrund i utdrag

Född 1974, Film- och TV-regissör

Andra uppdrag 2016

STYRELSELEDAMOT: Kulturföreningen (PUSH) (vilande)

Sveriges Filmregissörer (vilande)

CHARLOTTA LEKVALL

Ledamot sedan april 2013. Närvaro vid 5 möten

Personlig bakgrund i utdrag

Född 1965, fil. kand.

VD Folkteatern i Göteborg

Andra uppdrag 2015

STYRELSELEDAMOT: Rådet för Europastudier (Göteborgs universitet), Ledningsgruppen för utbildningen Kulturverkstan

ÖRJAN WIKFORSS

Ledamot sedan 2015. Närvaro vid 5 möten

Personlig bakgrund i utdrag

Född 1950, arkitekt, tekn.dr. och professor

Professor KTH 2000–2012

Egen verksamhet Arkitekturanalys, Stockholm
Ledamot av Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA

Andra uppdrag 2016

STYRELSELEDAMOT: Stiftelsen Svensk Industridesign, SVID, Tengbom arkitekter

Arbetsstagarrepresentanter

SARA FÄLLSTRÖM

Arbetsstagarrepresentant – suppleant. Närvaro vid 6 möten

Personlig bakgrund

Född 1978

Maskör

Arbetsstagarrepresentant för Teaterförbundet (TF), avd. 1

DANIEL NORGRÉN-JENSEN

Ordinarie t.o.m. maj 2016. Närvaro vid 1 möte

Personlig bakgrund

Född 1990

1:e solistdansare

Arbetsstagarrepresentant för TF, avd. 1

GUNILLA MARKSTRÖM

Ordinarie. Närvaro vid 6 möten

Personlig bakgrund

Född 1956

Violin 1

Arbetsstagarrepresentant för SYMF, Kungliga Hovkapellet

MONIKA MANNERSTRÖM SKOG

Suppleant. Närvaro vid 5 möten

Personlig bakgrund

Född 1966

Sångare

Arbetsstagarrepresentant för SYMF, Kungliga Operans Kör

JOHAN EDHOLM

Suppleant fr.o.m. maj 2016 Närvaro vid 3 möten

Personlig bakgrund

Född 1961

Sångsolist

Arbetsstagarrepresentant för TF, avd. 1

MARTIN SÄFSTRÖM

Adjungerad arbetsstagarrepresentant
Närvaro vid 5 möten

Personlig bakgrund

Född 1965

Ljusbästare

Adjungerad arbetsstagarrepresentant för Ledarna

KRISTINA RENNERSTEDT

ANNA-KARIN CELSING

OLOV CARLSSON

MIRA HELENIUS MARTINSSON

BAKER KARIM

CHARLOTTA LEKVALL

ÖRJAN WIKFORSS

ARBETSTAGARREPRESENTANTER

SARA FÄLLSTRÖM

GUNILLA MARKSTRÖM

MONIKA MANNERSTRÖM SKOG

JOHAN EDHOLM

MARTIN SÄFSTRÖM

BIRGITTA SVENDÉN

JOHANNES ÖHMAN

ANNA KARINSDOTTER

Ledningsgrupp

BIRGITTA SVENDÉN
VD/OPERACHEF

JOHANNES ÖHMAN
BALETTCHEF

ANNA KARINSDOTTER
CHEF UNGA PÅ OPERAN

MARIA BRATT
VICE VD, CFO

JONAS COLLSIÖ
TEKNISK CHEF

HELENA SKÖLDBORG
CHEFSJURIST

HELLE SOLBERG
ORKESTERCHEF

CATARINA FALKENHAV
KOMMUNIKATIONSCHEF
(FRÅN 2017)

PETRA KRON FORSLING
HR-CHEF
(FRÅN 2017)

MARIA BRATT

JONAS COLLSIÖ

HELENA SKÖLDBORG

HELLE SOLBERG

CATARINA FALKENHAV

PETRA KRON FORSLING

BOLAGETS LEDNING

VD ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Inom de ramar som styrelsen har fastslagit leder VD verksamheten samt håller styrelsens ordförande kontinuerligt informerad om väsentliga affärshändelser.

Verkställande direktören ska organisera bolagets ledning så att ändamålsenlig styrning och kontroll av verksamheten uppnås. Ledningsgruppen, som utses av VD, bereder övergripande lednings-, samordnings- och policyfrågor och har 2016, förutom VD, bestått av balettchefen, chefen för barn- och ungdomsverksamheten, CFO/vice VD, den tekniske chefen, HR-chefen, kommunikationschefen, chefsjuristen samt orkesterchefen. De ledande

befattningshavare som omfattas av Operans riktlinjer för anställningsvillkor och ersättning till ledande befattningshavare är VD, vice VD, operachef, balettchef och chefen för Unga på Operan.

Operans VD och operachef, Birgitta Svendén tillträdde sin tjänst den 1 februari 2010 om ett sexårigt förordnande som VD och operachef och som förlängts med ytterligare tre år. Birgitta Svendén, född 1952, har en pedagogutbildning från Kungliga Musikhögskolan och en utbildning på Operahögskolan i Stockholm på masternivå. Från 1980 till 2005 arbetade Birgitta Svendén som utövande konstnär både nationellt och internationellt. Mellan 2005 och 2009 var Birgitta Svendén rektor vid Operahögskolan i Stockholm.

FINANSIELL RAPPORTERING

Operan tillämpar Riktlinjer för extern ekonomisk rapportering för företag med särskilt ägande som fastställts av regeringen. Styrelsen ansvarar för att bolaget följer gällande redovisningslagstiftning, god redovisningssed och regeringens riktlinjer.

Under verksamhetsåret presenteras en årsredovisning för föregående räkenskapsår samt en delårsrapport för perioden januari–juni. Delårsrapporten granskas översiktligt av bolagets revisorer.

Den statliga ägarpolitiken anger att varje bolag ska utfärda bokslutskommuniké enligt de regler som gäller för marknadsnoterade bolag. Då bolagsordningen anger att verksamheten ska syfta till att främja musikdramatisk konst och danskonst och ej att bereda vinster och då bolaget är ett helägt statligt bolag utfärdas ingen sådan kommuniké, eftersom en sådan inte bedöms vara av allmänt intresse. Av samma anledning publiceras inte heller kvartalsrapporter på hemsidan. Operan upprättar kvartalsvisa budgetuppföljningar till styrelsen.

REVISORER

För granskning av bolagets redovisning samt styrelsens och vds förvaltning ska Operan i enlighet med bolagsordningen ha en eller två revisorer och en eller två suppleanter. Revisorerna rapporterar resultatet av sin granskning till aktieägaren genom revisionsberättelsen som framläggs på årsstämman. Därutöver lämnar revisorerna detaljerade redogörelser till styrelsen för Operan en gång per år. I övrigt ansvarar den administrativa chefen för den löpande dialogen med bolagets revisorer.

Vid årsstämman den 29 april 2016 valdes revisionsbolaget Deloitte AB till revisor för den kommande ettårsperioden med den auktoriserade revisorn Kerstin Sundberg som huvudansvarig. Deloitte AB, med Kerstin Sundberg som huvudansvarig, har varit Operans revisor sedan stämman 2011.

INTERNREVISION/INTERN KONTROLL

Styrelsen har beslutat att inte införa internrevision på grund av den begränsade komplexiteten i bolagets verksamhet. Styrelsen ansvarar enligt den svenska aktiebolagslagen och Koden för den interna kontrollen. Syftet med den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen är att säkerställa att organisationen följer de lagar och riktlinjer som gäller för bolaget.

Kontrollmiljön är grunden för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Den innefattar organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar samt den kultur som styrelse och ledning förespråkar och verkar utifrån och som skapar struktur för övriga delar.

VD är ansvarig inför styrelsen att Operan genomför planer och budget så att uppställda mål uppnås. VD ska löpande informera styrelsen om resultatutvecklingen och vid större avvikelser underrätta styrelsen och lägga fram förslag till åtgärder. VD ska tillse att bolagets verksamhet fortlöpande rapporteras till styrelsen enligt gällande riktlinjer och rapportinstruktioner. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar och arbetar med en särskild åtgärdslista med vilken uppföljning sker av tidigare styrelsebeslut.

En tydlig ansvarsfördelning inom ekonomifunktionen finns. Redovisningsprocessen utvärderas löpande och anpassas så att den överensstämmer med tillämpliga regelverk i form av god redovisningssed, tillämpliga lagar och förordningar samt övriga krav som ställs på bolagets finansiella rapportering. Efterlevnad av policyer och instruktioner som påverkar den finansiella rapporteringen granskas löpande och avvikelser rapporteras till ansvarig chef.

Uppföljning och kontroll av bolagets verksamhet och ekonomiska ställning mot fastställda mål sker löpande. Inom ekonomifunktionen genomgår medarbetare kontinuerligt vidareutbildning för att upprätthålla kompetens inom sina respektive områden.

Stockholm den 24 mars 2017

Kristina Rennerstedt
ORDFÖRANDE

Olov Carlsson
Charlotta Lekvall

Anna-Karin Celsing
Mira Helenius Martinsson

Baker Karim
Örjan Wikforss

Birgitta Svendén
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Arbetstagarrepresentanter

Sara Fällström

Gunilla Markström

Vår revisionsberättelse har avgivits den 24 mars 2017

Deloitte AB

Kerstin Sundberg
AUKTORISERAD REVISOR

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i Kungliga Operan organisationsnummer 556190-3294

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kungliga Operan för räkenskapsåret 2016-01-01–2016-12-31 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 28–33. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 10–27 och 33 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungliga Operans

finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsd i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kungliga Operan enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt

fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidan 4–9. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för den andra informationen.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktig-

het om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för

den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kungliga Operan för räkenskapsåret 2016-01-01–2016-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kungliga Operan enligt god revisors sed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon

försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller

- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisions sed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 28–33 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen. Vår granskning har skett enligt FARS uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisions sed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Stockholm den 24 mars 2017
Deloitte AB

HÅLLBARHETSREDOVISNING

OPERANS HÅLLBARHETSREDOVISNING redovisas i enlighet med Global Reporting Initiatives riktlinjer (GRI) G4. Operans tillämpningsnivå är nivå Core och rapporten är översiktligt granskad av Operans revisorer. Redovisningen omfattar kalenderåret 2016 och utgör ett avsnitt i Operans tryckta årsredovisning. Hållbarhetsredovisningen publiceras årligen och den senaste publicerades i mars 2016.

VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSFRÅGOR FÖR OPERAN
Operan ska som statligt ägt bolag beakta alla de hållbarhetsfrågor som omfattas av statens ägarpolitik. Fokus för hållbarhetsarbetet bestäms utifrån vad som är mest väsentligt för bolaget och dess samhällsuppdrag.

För att identifiera de hållbarhetsområden som är viktigast för Operan och hur Operan har störst möjlighet att påverka samhället i en hållbar riktning genomfördes under 2015 och 2016 en väsentlighetsanalys. Analysen genomfördes i form av en intern workshop med Operans hållbarhetsgrupp och genom olika typer av dialoger med Operans prioriterade intressentgrupper. För några intres-

sentgrupper, medarbetare och media, genomfördes en enkätundersökning där deltagarna fick göra en prioritering av vilka hållbarhetsfrågor de ansåg vara viktigast för Operans verksamhet.

Ägarens syn på vilka hållbarhetsområden som är viktiga kommuniceras till Operan genom statens regleringsbrev för Operans verksamhet. För att identifiera vad publiken anser vara de viktigaste hållbarhetsfrågorna gjordes en intern analys utifrån den kunskap Operan inhämtat om sin publik genom den löpande verksamheten. Resterande prioriterade intressentgrupper; övriga kultursverige och samarbetspartners kommer att involveras under 2017.

Resultatet från den interna workshopen har granskats och godkänts av Operans ledning och styrelse. De områden som både Operan och intressenterna anser vara viktigast utgör Operans väsentliga hållbarhetsaspekter. Dessa områden ska prioriteras i Operans hållbarhetsarbete och utgör underlag för innehållet i denna redovisning. Väsentliga hållbarhetsaspekter kommer att ses över löpande i dialog med de viktigaste intressentgrupperna för att säkerställa att fokus för Operans hållbarhetsarbete ligger inom rätt områden.

RESULTAT VÄSENTLIGHETSANALYS

FOKUSOMRÅDE	UPPFYLLA	ÖVERVAKA	ADMINISTRERA
<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskt resultat/Ansvarsfull ekonomi • Delaktighet, dialog och samverkan (ledning-medarbetare) • Samhällspåverkan/-engagemang/-utveckling • Tillgänglighet till Operans utbud för hela samhället • Mångfald hos publik/besökare • Kundnöjdhet • Bevara och skapa nytt kulturarv 	<ul style="list-style-type: none"> • Antikorruption • Efterlevnad av lagar och bestämmelser • Anställningsvillkor • Medarbetares hälsa och säkerhet • Kompetensutveckling • Mångfald, jämställdhet och icke-diskriminering (medarbetare) • Hantering av oegentligheter/klagomål • Publik/besökares hälsa och säkerhet • Korrekt marknadskommunikation • Ansvar för barn som medverkar i Operans produktioner 	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvar i leverantörsledet • Materialanvändning • Kemikalieanvändning • Skydd av kunders integritet, hantering av person-/organisationsuppgifter 	<ul style="list-style-type: none"> • Klimatpåverkan • Avfall inklusive omhändertagande av kemikalierester
VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSASPEKTER			

Operans interna värdering ligger generellt i linje med de områden som Operan prioriterat sedan tidigare och även med vad involverade intressenter anser vara viktiga hållbarhetsområden. Endast inom ett fåtal områden är skillnaden stor mellan Operans värdering och intressenternas sammanvägda bedömning. Utifrån den kompletterande dialog med intressenter som genomförts under 2016 har en mindre justering gjorts avseende Operans väsentliga hållbarhetsaspekter och aspekten Ansvar för barn som medverkar i Operans produktioner utgör nu en väsentlig aspekt. Även aspekten Skydd av kunders integritet har fått förhöjd prioritet. Med området Skydd av kunders integritet avser Operan sin hantering av personuppgifter i samband med biljettförsäljning. Operan har kännedom om och följer gällande lagstiftning kring hantering av personuppgifter och detta område kommenteras inte ytterligare.

DIALOG MED INTRESSENTER

Operans verksamhet ska bedrivas ansvarsfullt i förhållande till dess intressenter. Att Operan förstår vilka frågor som de viktigaste intressentgrupperna ser som mest angelägna, är en förutsättning för långsiktigt värdeskapande. Under 2015 gjordes en översyn av vilka intressentgrupper som utgör Operans prioriterade intressenter. Dessa intressentgrupper bedöms ha störst inflytande över och/eller påverkas mest av Operans verksamhet och hållbarhetsarbete. De prioriterade intressentgrupperna identifierades som publik, samarbetspartners (t.ex sponsorer), medarbetare, ägare, övriga kultursverige och media.

Operan för kontinuerliga dialoger med merparten av de prioriterade intressentgrupperna och kompletterar med specifika undersökningar, exempelvis för medarbetare och publik. Under 2015–2016 involverades även flera intressentgrupper vid framtagande av Operans väsentlighetsanalys.

Ägare

Operans ägare är den svenska staten som tydligt uttalat att den vill vara en ansvarstagande företagsägare och ställer därmed krav på statliga bolag kring hållbarhetsarbete och ansvarstagande. Utgångspunkten för hållbart företagande är enligt statens ägarpolicy att statligt ägda företag ska driva sin verksamhet på ett sätt som gynnar en hållbar utveckling, dvs. en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Det ska uppnås genom att balansera och förena en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Bland annat finns kravet att verksamheten uppvisar ett strategiskt hållbarhetsarbete med mål för prioriterade områden samt hållbarhetsredovisar enligt GRI's riktlinjer. Operans uppdrag regleras i ett årligt regeringsbeslut med riktlinjer för Operans verksamhet och en kontinuerlig dialog förs med kulturdepartementet kring mål och resultat.

Operans hållbarhetsarbete stäms även regelbundet av med styrelsen (utsedd av ägaren) och den interna prioritering av hållbarhetsområden som Operan gjorde under 2015 har fastställts av styrelsen.

Medarbetare

Operans medarbetare består av konstnärlig, teknisk och administrativ personal. Utvecklingssamtal genomförs med samtliga medarbetare årligen och medarbetarundersökningar med fokus på den psykosociala arbetsmiljön genomförs vartannat år. För att undersöka den fysiska arbetsmiljön genomförs skyddsronder årligen.

Den planerade medarbetarundersökningen för 2015 blev framskjuten och genomfördes under januari 2016. Årets medarbetarenkät visar en höjning av NMI (Nöjd Medarbetarindex) från 50,2 2013 till 54. Utifrån resultatet av undersökningen arbetas handlingsplaner fram på avdelningsnivå. Fokus under 2016 har varit utveckling av ledarskap och internkommunikation. Nästa medarbetarenkät planeras att genomföras under januari 2018.

Leverantörer

Operan vill uppmuntra sina leverantörer att bidra till en hållbar samhällsutveckling genom att ställa sociala krav och miljökrav i upphandlingar. En bra dialog med leverantörer är viktig inför en upphandling för att Operan ska förstå hur branschen fungerar och vilka hållbarhetsaspekter som är viktiga att ta hänsyn till när förfrågningsunderlaget tas fram. Glädjande nog informerar många leverantörer gärna om sitt hållbarhetsarbete. Löpande dialoger har skett med ett antal leverantörer under året, framförallt inom områden där Operan upphandlat längre avtal/ramavtal.

För att vidga sin dialog med intressenter inom Inköp har Operan anslutit sig till Svanens inköpsnätverk i slutet av året. Syftet med detta oberoende nätverk är att utveckla svenska företag och organisationer att agera mer ut hålligt.

Publik

Operan har en stark och trogen publik, men lockar även nya besökare. Det är Operans utmaning att behålla den trogna publiken och samtidigt hitta nya publikgrupper och locka nya besökare och en bredare publik till operahuset. En publikundersökning görs vartannat år och vid den undersökning som genomfördes under 2015 besvarade totalt 1 403 besökare en enkät för 11 olika produktioner vid totalt 30 föreställningar. Resultatet visade ett mycket högt betyg (NKI) avseende föreställningen, 90 av 100 (2013: 90), helhetsupplevelsen 89 (89) och biljettkontorspersonalens bemötande 88 (86). Dock fick pausserveringarna endast ett betyg på 65 (64). Som jämförelse anses ett betyg på 75 som bra. Ventilationen i salongen och toaletterna är andra förbättringsområden.

Uppdraget och målet att Operan når en så bred publik som möjligt kan dock förbättras. Publikundersökningen visar att 71% (2013: 71%) av besökarna var kvinnor och medelåldern, både män och kvinnor inräknat, var 58 år (57 år). 78% av besökarna hade en universitets- eller högskoleutbildning (78%) och 45% (43%) av besökarna hade en månadsinkomst som överstiger 35 000 kr.

Resultaten för 2015 är snarlika de för 2013 och Operan arbetar med flera olika åtgärder för att nå nya publikgrupper och bredda sin publik, se även avsnitt *Operan för alla*. En stor satsning inom detta område har varit att fortsätta utvecklingen av Operans synlighet på nätet via annonsering, hemsida, nyhetsbrev och sociala medier. Under våren 2016 lanserades en ny version av Operans hemsida. Den nya sidan har anpassats till den växande andel besökare som använder smarta mobiler och läsplattor för att ta del av informationen. Andelen besökare som använt mobila plattformar har genom detta ökat från 43,48% under 2015 till 53,39% under 2016. Även antalet mottagare till Operans nyhetsbrev har ökat ytterligare under året.

Media – samhället

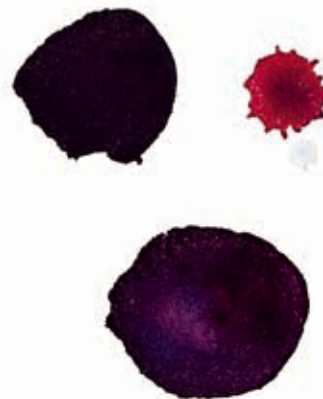
Operan har en kontinuerlig kontakt med media vad gäller Operans verksamhet, produktioner, artister och team samt kring olika projekt. Kontakterna är både proaktiva, via exempelvis pressmeddelanden och personliga kontakter, och reaktiva när Operan vill kommentera något om verksamheten som beskrivits i media. Det förekommer även att Operan för fram exempel på sitt hållbarhetsarbete för att visa hur man genom kulturen kan arbeta för en positiv samhällsutveckling. Exempel på detta är publiksamtal, som även media inbjuds till, i samband med Operans föreställningar.

I anslutning till Operans uppsättning av Mats Eks dansföreställning *Svansjön* 2015 hade Operan en affisch i sitt skyltönster med en central scen ur föreställningen. Detta ledde till en omfattande debatt i medierna om konstens frihet även under 2016, bl.a. i samband med en fråga i Kulturhuset direktsänd debatt i P1.

Övriga kultursverige

Som Sveriges nationalscen för opera och balett, anser sig Operan ha ett ansvar inför övriga »Kultursverige« inom flera områden. Operan ska enligt sitt uppdrag från ägaren vara ledande vad gäller utveckling, förnyelse, konstnärlig kvalitet samt hantverksskicklighet inom ateljéer och verkstäder. Operan ska vidare initiera samverkan med andra scenkonstinstitutioner och det fria kulturlivet samt främja ett utbyte av kunskaper och erfarenheter. Vidare bör Operan ha ett nära samarbete med utbildningarna för sångare, dansare och musiker. Samarbetet syftar till att utveckla utbildningarna och medverka till att forma anställningsbara konstnärer. Exempelvis tar Operan emot praktikanter från Kungliga Svenska Balettskolan,

Operahögskolan, Kungliga Musikhögskolan, Stockholms Dramatiska Högskola och relevanta tekniska utbildningar. Under 2016 samarbetade Operan med Kungliga Svenska Balettskolan genom att representanter från Operan ingår i Rådet för dansarutbildningen (Skolverket). Vidare hade balettskolan sin elevföreställning på Operans stora scen och flera elever har medverkat i Operans föreställning *Nötknäpparen*.

OPERAN ÄR MEDLEM I FÖLJANDE ORGANISATIONER:

Svensk Scenkonst är en branschorganisation för arbetsgivare inom musik, dans och teater. Svensk Scenkonsts verksamhet ska fokusera på behovet av utveckling av de renodlade arbetsgivare- och förhandlingsfrågorna, på behovet av att etablera och utveckla en kultur- och branschpolitisk plattform utåt och att stödja och underhålla utvecklingen av nätverk på alla nivåer inom medlemsföretagen.

Opera Europa är en organisation för professionella operahus i hela Europa. Man erbjuder konferenser som fokuserar på frågor av gemensamt intresse, exempelvis gällande intäktsmaximering, utveckling av publikarbetet, medarbetarfrågor, marknadsföring och utvecklingen av digitala medier. Genom organisationen får Operan tillgång till nätverk och databaser inom för branschen intressanta områden.

RESEO: ett europeiskt nätverk för utbildning, delaktighet och kreativt lärande inom opera och dans. Nätverket erbjuder stöd inom arbetet med att förankra operakonsten i den lokala kontexten.

Sponsrings & Eventföreningen är branschorganisationen som driver och utvecklar sponsrings- och evenemangsindustrin.

Stockholms Handelskammare är en mötesplats inom Stockholmsregionen där kulturen skall ha en självklar roll.

Samarbetspartners/sponsorer

Operan arbetar för att hitta partners som kan omfatta våra värdeord och kunna skapa en integrerad plattform för både företaget och Operan. Operan har regelbundna möten med våra partners både individuellt och gruppvis för att utvärdera samarbetsformer och för att fånga upp de frågor som är viktigast för olika partners.

STYRNING AV OPERANS HÅLLBARHETSARBETE

Varumärkesplattform »Visionen« är vägledande för allt arbete på Operan och den innefattar bl. a. beskrivningar av Operans varumärkeslöfte, vision och värderingar. Operans hållbarhetspolicy* som bl. a. har sin utgångspunkt i varumärkesplattformen avser att fungera som Operans tolkning av verksamhetens ansvar för hållbarhetsfrågor. Dessutom finns en policy mot mutor och andra otillåtna förmåner samt ett antal policyer för styrning av specifika frågor såsom inköp, sponsring och hantering av fribiljetter.

Under 2016 har Operan arbetat med framtagning av en mångfaldspolicy och en resepolicy som båda kommer att fastställas under 2017.

Ytterst ansvarig för Operans hållbarhetsarbete är styrelsen och företagsledningen med vice vd som huvudansvarig. En hållbarhetsgrupp med representanter från Operans olika avdelningar driver arbetet med utveckling och implementering av hållbarhetsarbetet.

Det övergripande ansvaret för att Operan följer lagar och bestämmelser åligger Operans chefsjurist som tillsammans med ledning även hanterar eventuella misstankar om oegentligheter. För inköp (Lagen om offentlig upphandling) har Operan en anställd inköpskoordinator som tillsammans med chefsjuristen särskilt bevakar att Operans inköp görs korrekt.

Antalet klagomål från kunder och övriga intressenter som inkommer till Operan är få. Klagomålen mottas vanligtvis av Operans kommunikationsavdelning som hanterar de flesta av dessa ärenden. Avser klagomålet en fråga som behöver hanteras av någon annan inom organisationen, skickas frågan vidare till rätt person för hantering. Hantering av klagomål sker dock alltid i samråd med kommunikationsavdelningen.

STRATEGISKA HÅLLBARHETSOMRÅDEN OCH MÅL

Under 2014 fastställdes en ny treårig hållbarhetsstrategi, med övergripande och detaljerade mål med koppling till kärnverksamheten. För att integrera hållbarhetsarbetet än mer i den löpande verksamheten har hållbarhetsmålen under 2016 integrerats i Operans övergripande strategiska arbete. Varje målområde har därmed en ansvarig person i ledningen som ska fastställa handlingsplaner och följa upp resultat. Under 2016 har hållbarhetsmålen även setts över och delvis omformulerats så att de bättre speglar fokus för Operans hållbarhetsarbete. En beskrivning av hur Operan arbetar inom respektive område finns löpande i redovisningen.

OPERANS HÅLLBARHETSPOLICY

Hållbarhet är en viktig del av Operans strategi. Genom ett hållbarhetsarbete stärks såväl visionen som varumärket.

Operans värderingar innebär att Operan värnar konstnärlig kvalitet, är orädd, välkommande och tidlös.

Detta betyder omsatt i hållbarhet:

- Operan värnar om mänskliga behov som kreativitet, identitet och konstnärligt uttryck. Operan mår om goda arbetsförhållanden och metoder som ger medarbetare goda förutsättningar att utvecklas och bidra i verksamheten.
- Operan strävar mot ett modernt resurstänkande och etiskt ansvar för människor och miljö i sin verksamhet. Operan är transparent och står för sina beslut.
- Operan är öppen gentemot hela samhället och för alla åldrar. Operan värnar om mångfald, jämställdhet på ett engagerande och inkluderande vis.
- Operan värnar om kulturarvet i enlighet med sitt uppdrag och engagerar sig i sin omvärld samt speglar angelägna utmaningar i samhället.

EKONOMISKT ANSVAR

Operan är ett statligt helägt aktiebolag. Verksamheten ska inte syfta till att ge överskott eller utdelning. I posten intäkter ingår bland annat ett väsentligt stöd från offentlig sektor, dvs. staten. För 2016 uppgick bidraget till 452,9 mkr (2015 439,4 mkr).

Operan har som uppdrag att ha ett eget kapital som ger en stabil grund för verksamheten. Operan anser att ett eget kapital om 25 mkr ger sådan önskad ekonomisk stabilitet. Operans egna kapital för 2016 är 26,4 mkr (2015 26,7 mkr). Detta är visserligen något lägre än tidigare år, men fortfarande tillfredsställande.

Tabell 1 – skapat och levererat direkt ekonomiskt värde (mkr)

	2016	2015	2014
Intäkter ¹	554,0	538,0	523,6
Summa tillskapat ekonomiskt värde	554,0	538,0	523,6
<i>Fördelat ekonomiskt värde</i>			
Rörelsekostnader	-151,6	-155,1	-145,5
Löner och ersättningar till anställda ²	-388,2	-379,6	-371,1
Betalningar till finansörer	-1,6	-0,9	-0,4
Summa fördelat ekonomiskt värde	-541,4	-535,6	-517
Behållet ekonomiskt värde ³	12,6	2,3	6,6

1 Omfattar driftstillskott från staten, intäkter från sponsorer, biljettförsäljningar samt diverse intäkter som uthyrningar, turnéer mm.

2 Inklusive arbetsgivaravgifter och löneskatt på pensioner

3 Summan ska täcka investeringar som behöver göras av konstnärlig karaktär samt i fastighet och teknik

*Godkänd av styrelsen i december 2012

STRATEGISKA HÅLLBARHETSOMRÅDEN OCH MÅL 2015–2017:

Operan arbetar aktivt för att öka tillgängligheten till verksamheten och nå en bredare publik

Operan strävar efter att med sin verksamhet nå ut till och vara tillgänglig för alla i Sverige – både barn och vuxna. Operans målsättning är att ha en publik som speglar det svenska samhällets mångfald och arbetar särskilt för att öka tillgängligheten för underrepresenterade grupper. Exempel på underrepresenterade grupper är besökare med syntolkning, de under 26 år, studenter, barn, besökare med funktionsnedsättning, förstagångsbesökare och personer med utländsk bakgrund.

STRATEGISKT MÅL:

2015: Ta fram värde för andelen förstagångsbesökare
2016: Ta fram ett underlag som visar det svenska samhällets mångfald vad gäller personer med utländsk bakgrund och personer med funktionsnedsättning
2017: Strategi för att uppnå mångfald i Operans publik framtagen

RESULTAT:

2015: Andel förstagångsbesökare under 2015: 6%
Värdet har identifierats genom publikundersökning som genomförts vid 30 föreställningar under 2015.

2016: Andel utomlands födda personer
Personer över 25 år i hela riket: 20%.
Operans publik: 11%.

Andel personer med funktionsnedsättning
Personer i hela riket: 16%.
Operans publik: 7%.

Värdet för hela riket vad gäller utomlands födda har identifierats genom Statistiska Centralbyråns databas 2015. Värdet för hela riket vad gäller funktionsnedsättning har identifierats genom organisationen Funka (en organisation som arbetar med tillgänglighet).*

Värdet för Operans publik har identifierats genom en publikundersökning som genomfördes vid 30 föreställningar (stora scenen) under 2015.

* I Sverige får man av integritetsskäl inte registrera personer med funktionsnedsättningar. På Funka.com har man tagit fram siffror från SCB, Hjälpmedelsinstitutet, de ideella handikapporganisationerna och andra offentliga källor. De två siffror man där stöter på är att 1,3 respektive 1,8 miljoner människor har en funktionsnedsättning. Differensen beror på om det är individens subjektiva bedömning, medicinska diagnoser, arbetsförmåga eller något annat som ligger till grund för beräkningen. Operan har valt att arbeta med att 1,6 miljoner av hela riket har en funktionsnedsättning.

Operan arbetar aktivt för att vara en arbetsplats som präglas av transparens, delaktighet och dialog på alla nivåer i organisationen

Operan genomför NMI- (NöjdMedarbetareIndex) mätningar vartannat år och utifrån resultatet av varje

undersökning tas handlingsplaner fram. Vid medarbetarmätningen 2013 var Operans NMI 50,2

Under 2014-2015 har ett flertal aktiviteter genomförts särskilt avseende ledarskap och internkommunikation.

STRATEGISKT MÅL	RESULTAT
2015: Höja NMI till 55	Se kommentar nedan
2016: Höja NMI till 55	54
2017: Höja NMI till 60	

Den planerade medarbetarundersökningen för 2015 blev framskjuten och genomfördes under januari 2016.

Även handlingsplaner utifrån resultatet av 2016 års medarbetarundersökning har fokus på ledarskap och intern kommunikation. Under 2016 har ett ramverk för hur arbetet med internkommunikation ska se ut skapats som kommer att implementeras under 2017. Det har även gjorts en behovsanalys av hur Operan ska fortsätta arbetet med ledarskapsutveckling och fokus under 2017–2018 kommer att vara grundläggande ledarskap i form av bl.a. arbetsmiljöarbete och arbetsrätt.

Operan deltar aktivt med diskussion och fördjupning kring aktuella samhällsfrågor som kan relateras till Operans repertoar

Genom aktiviteter med koppling till Operans produktioner såsom samtal, informationspridning, debattartiklar, samarbeten och föreställningsintroduktioner tar Operan upp aktuella samhällsfrågor som har anknytning till Operans repertoar. På detta sätt vill Operan sprida kunskap samt skapa diskussion och därigenom bidra till en hållbar samhällsutveckling.

STRATEGISKT MÅL:

2015: För minst en produktion från var och en av sektionerna; opera, balett, Unga på Operan, genomföra aktivitet/er för att skapa diskussion och sprida kunskap kring aktuella samhällsfrågor som anknyter till produktionen.

2016: Öka antalet aktiviteter för att skapa diskussion och sprida kunskap kring aktuella samhällsfrågor som anknyter till produktionerna.

2017: I samband med samtliga premiärer, där det är relevant, genomföra aktivitet/er för att skapa diskussion och sprida kunskap kring aktuella samhällsfrågor.

RESULTAT:

Antal aktiviteter per sektion

	Opera:	Balett:	Unga på Operan:
2015	1	0	1
2016	4	1	1

Subventionerade biljettpriser

Bidraget från offentlig sektor är en väsentlig förutsättning för att erbjuda subventionerade biljetter så att så många som möjligt ska kunna besöka och ta del av Operans utbud till ett överkomligt pris. En osubventionerad biljett till en föreställning på stora scenen skulle 2016 i genomsnitt ha kostat 2 992 kr (2 905 kr), vilket kan jämföras med snittpriset till besökarna på 402 kr (375 kr).

Biljettpolicy

Operan erbjuder varje år ett antal fribiljetter till Operans fast- och visstidsanställda samt till ett begränsat antal externa gäster såsom press m.m. Fribiljetter till personalen ges i första hand för att möjliggöra nödvändig kompetensutveckling men är också en viktig personalvårdsförmån. Hanteringen av fribiljetter styrs genom en policy som reglerar till vem och vilket antal biljetter som får delas ut. Policyn har även upprättats med syfte att minimera risken för eventuella mutor och bestickning, vilket faller inom ramen för korruption. Under 2016 hade Operan 176 535 besökare till föreställningarna på stora scenen, varav 6,3% var fribiljettbesökare (2015: 5,6%).

Sponsorsamarbeten

Verksamheten på Operan finansieras även till viss del genom sponsring och donerade pengar. Sponsring och partnerskap ses som nära samarbeten med tydligt överenskomna mål och Operan strävar efter att samarbeta med företag och partners som delar Operans kärnvärden tidlös, konstnärlig kvalitet, orädd och välkomnande. Operan har en policy för sponsorsamarbeten som också beskriver i vilka fall Operan tackar nej till ett samarbete. Detta gäller exempelvis om företaget kan uppfattas som diskriminerande eller företräder områden som kan uppfattas skadliga på något sätt, t.ex. företag verksamma inom krigsindustri/pornografi/vadslagning och andra spelformer som inte är tillåtna enligt svensk lag och företag som inte följer kraven på mänskliga rättigheter i produktion.

Under 2016 förlängdes Operans partnerskap med MasterCard. Partnerskapet innebär att Operan kan nå ut med sitt innehåll till en bredare målgrupp och fler människor ges möjligheten att upptäcka Operans föreställningar.

Sponsorsamarbeten och donationer har också möjliggjort genomförandet av flera projekt inom Operans barn- och ungdomsverksamhet. Under 2016 valde Operans samarbetspartner Wallenius Lines att ekonomiskt stötta ett skolprojekt med namn »Berätta din historia«, vilket genomfördes med femteklasser i fem skolor i Stockholms ytterstadsområden. Samarbetet med El Sistema Stockholm har också kunnat fortsätta med hjälp av donerade pengar. Se även Barn- och ungdomsverksamheten.

Operan har även tagit emot donationer för produktionen av *Alice i underlandet*, arvoden till gästartister och för inköp av instrument till Kungliga Hovkapellet.

Operan arbetar aktivt för mångfald och jämställdhet i produktioner (konstnärliga team) och bland medarbetare

Operan är öppen gentemot hela samhället och för alla åldrar. Operan värnar om mångfald och jämställdhet på ett engagerande och inkluderande vis.

STRATEGISKT MÅL:

2015: Kartlägga ålders- och könssammansättning i konstnärliga team

2017: Uppnå en jämställd ålders- och könsfördelning (fördelning i spannet 40/60) i konstnärliga team räknat på en tre-årsperiod.

RESULTAT:

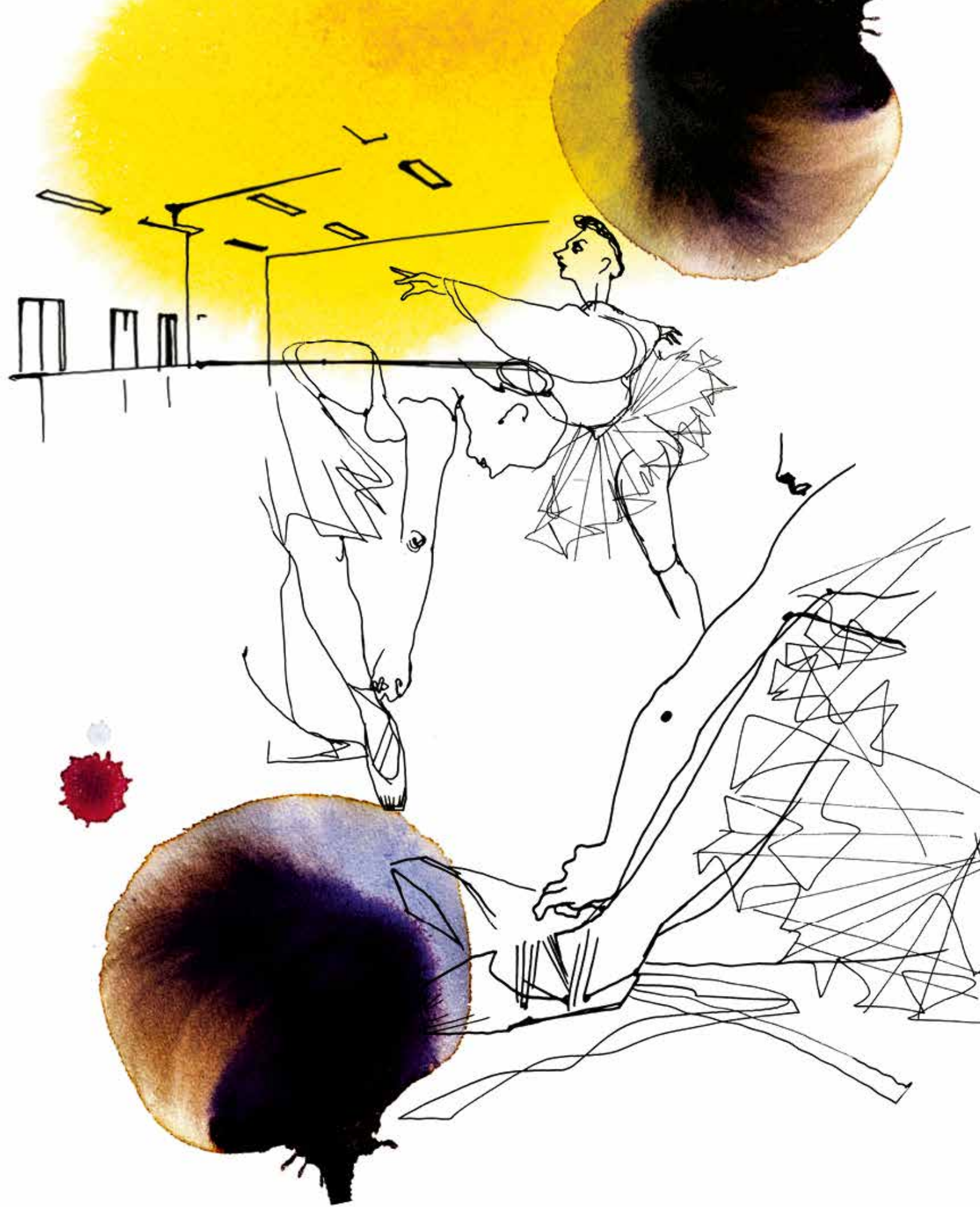
ÅR	MAN	KVINNA	UNDER 50 ÅR	ÖVER 50 ÅR
2014*	68 %	32 %	61 %	39 %
2015*	73 %	27 %	47 %	53 %
2016*	70 %	30 %	41 %	59 %
2017**	64 %	36 %	45 %	55 %
Genomsnitt 2014–2016	70 %	30 %	50 %	50 %
Genomsnitt 2015–2017	69 %	31 %	44 %	56 %

De konstnärliga teamen innefattar: Kompositör, Librettist, Dirigent, Regissör, Koreograf, Scenograf, Kostymtecknare, Mask-, Ljus-, Ljud- och Video-designer, Dramaturg.

*Siffrorna har justerats jämfört med 2016 års redovisning på grund av förändring i repertoar eller att nya fakta har framkommit.

** konstnärliga team kontrakteras flera år i förväg varför resultatet för 2017 redan finns tillgängligt.

INKÖP OCH ANSVAR I LEVERANTÖRSLEDET

Operans leverantörer

Operans leverantörer utgörs av allt från fastighetsförvaltare och restauratörer till tygfabrikanter och tryckerier. Scen teknik, t. ex. ljus- och ljudutrustning och scenmaskineri, samt material för dekorbyggnad utgör också en betydande andel av Operans inköp. Leverantörerna finns framförallt i Sverige, Tyskland, Danmark och England. Operan arbetar aktivt med en förbättrad inköpskoordination, men inom vissa områden förekommer ett stort antal leverantörer. Exempelvis tyger köps in från ett stort antal leverantörer, över 50 olika, både i Sverige och utomlands. I första hand väljs tyger som är producerade i Europa men det förekommer även att tygerna är producerade i Asien. För dessa leverantörer bedöms risken vara störst att Operans sociala och etiska krav samt miljökrav inte efterlevs. Operans målsättning är att minska antal leverantörer totalt sett, dels av administrativa skäl men även för att förbättra förutsättningarna för kontroll av bl.a. hållbarhetsfrågor.

Krav och uppföljning i leverantörsledet

Operans inköpspolicy som även omfattar hållbarhetsaspekter, såsom uppförandekod och miljökrav, används som underlag för alla Operans anskaffningar. Vid upphandlingar över 500 tkr ska hållbarhetsaspekter alltid beaktas och krav gällande leverantörens hållbarhetsarbete ställas. Vid varje upphandling försöker Operan förstå leverantörskedjan och under vilka förhållanden varorna är tillverkade samt vilka risker som kan finnas, för att sedan formulera så relevanta krav som möjligt.

Kraven är ofta obligatoriska om marknaden anses vara mogen för det. Vid exempelvis den upphandling av trycksaker som Operan genomförde under 2016 valde Operan att höja ambitionsnivån och ställde miljökrav inte bara på pappret som i förra upphandlingen, utan på hela tryckprocessen.

Kraven kan också formuleras så att miljöhänsyn eller hänsyn till sociala aspekter utöver en basnivå premieras i utvärderingen. Alternativt kan kraven vara s.k. särskilda kontraktsvillkor enligt Lagen om offentliga upphandlingar (LOU), vilket innebär att villkoren inte behöver vara uppfyllda när anbudet lämnas in, men är obligatoriska och måste vara uppfyllda inom en viss tid efter avtalsstart. På detta sätt kan leverantörer fasas in till t. ex. en bättre miljöprestanda. I sin upphandling av verksamhetsnära hotell och lägenhetsboende för gästande artister och personal som genomfördes under 2016 ställde Operan sådana etiska och sociala krav samt miljökrav.

Uppföljning av att leverantörer efterlever ställda krav görs genom stickprovskontroller inför tilldelning av kontrakt eller som en uppföljning under pågående avtal. Uppföljning görs främst vid annonserade upphandlingar och speciellt om branschen förknippas med risker gällande

t.ex. miljö, korruption eller sociala aspekter.

Under 2015 påbörjades en kartläggning av Operans textilleverantörer gällande deras hållbarhetsarbete och kontroll av påverkan i leverantörskedjan. Ett frågeformulär skickades ut till de 26 största leverantörerna. De leverantörer som svarat visar på god efterlevnad av Operans krav. Dock saknas fortfarande svar från flertalet leverantörer och arbetet fortlöper under 2017.

BARN- OCH UNGDOMSVERKSAMHETEN

Barn och unga är en viktig målgrupp för Operan. Genom sin barn- och ungdomsverksamhet – Unga på Operan – önskar Operan öka barns och ungas, deras anhörigas och skolans möjlighet att ta del av professionell kultur av högsta kvalitet, med spets och bredd. All verksamhet som riktas till barn och ungdomar erbjuds till ett starkt reducerat pris eller erbjuds till självkostnadspris. Under 2016 besöktes Operans barn- och ungdomsföreställningar av närmare 62 000 personer (2015: närmare 47 000). Ökningen beror främst på att det visades två familjeproduktioner under 2016, jämfört med en under 2015.

2016 har varit ett år med ett rikligt, mångfasetterat utbud för den unga publiken. Fortsatt fokus har varit att erbjuda konst på högsta konstnärliga nivå och att samtidigt öka tillgängligheten för nya publikgrupper.

Samarbete med skolor

Barn och ungas rätt till kultur är prioriterat i kulturpolitiken. För att nå en bred publik och nya publikgrupper arbetar Unga på Operan aktivt med skolor genom visningar av Operahuset med konstnärlig aktivitet, lärarkvällar och Skapande skola samt stora pedagogiska externt sponsrade projekt.

Unga på Operan fortsätter att utveckla sin rika Skapande skola-verksamhet och har öppnat upp samarbeten med nya kommuner. Efterfrågan på verksamhet för nyanlända har också ökat. Populära aktiviteter är workshops, konserter och guidade visningar av Operahuset. Sedan 2013 har Operans skapande skola-aktiviteter ökat från 45 till 320 st (2015, 184 st).

Satsningen »Skapande skola« är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Målet är att eleverna ska få tillgång till kulturens alla uttrycksformer och att deras möjligheter till eget skapande ökar.

Genom lärarkvällar och nyhetsbrev till skolombud hålls kontakten levande med nyckelpersoner inom skolvärlden. Under lärarkvällarna informerar Operan om den pedagogiska verksamheten och besökarna får ta del av föreläsningar eller möta konstnärliga team som knyter an till aktuell repertoar. Skolor har även erbjudits dagföreställning till starkt rabatterat pris av de mycket uppskattade helaftonsbaletterna *Alice i underlandet* och *Nötknäpparen*.

Större pedagogiska projekt

Unga på Operan genomför också projekt med hjälp av donerade och sponsrade pengar. Under 2016 gick Operans samarbete med El Sistema Stockholm in på sitt andra år och projektet fortsätter att växa. Inom projektet har elever sett föreställningar inom Operans verksamhet och de har fått besök av musiker och sångare som haft konserter i barnens närmiljö i Tensta, Skärholmen och Bredäng. El Sistema-elever har även genomfört en konsert tillsammans med Stråkmusiker ur Kungliga Hovkapellet i Rotundan. Organisationen El Sistema grundades i Venezuela av José Antonio Abreu. I El Sistema används musiken som verktyg för barns utveckling och att hitta goda livsvägar. I dag är ca 600 000 barn runt hela världen med i El Sistemas verksamhet.

Operans samarbetspartner Wallenius Lines valde under 2016 att ekonomiskt stötta skolprojektet med namn »Berätta din historia«. Det genomfördes i samarbete med dramatikern och författaren Martina Montelius. Årskurs 5 i fem skolor i Stockholms ytterstadsområden fick besök av Martina som berättade om hur man skriver berättelser. Eleverna fick sedan skriftligt eller bildligt berätta sin personliga historia. Utifrån materialet skapade barnen, tillsammans med ett konstnärligt team av pedagoger ifrån Unga på Operan, en föreställning som visades på skolan. Projektet kommer även att resultera i en konstnärlig essä om arbetet och en rapport där medverkande elever och vuxna får ge sin bild av processen och vad den inneburit för deltagarna.

När Lärarförbundet inledde sin kongress den 19 maj var Unga på Operans chef, Anna Karinsdotter, inbjuden talare med tema Kulturens roll i skolan med anledning av 2015 års stora projekt, som genomfördes i samarbete med Wallenius Lines, i Smedshagsskolan med tema FN:s Barnkonvention. Övriga talare vid invigningen var bl.a. Gustav Fridolin, Anna Kinberg Batra och Prins Daniel. Under invigningen framfördes även flera musikinslag från Unga på Operan. Huvudnumret var hämtat från föreställningen *#jag* som är en föreställning om identitet och utanförskap, om att ärligt våga vara sig själv.

Efter två år av lyckade samarbeten tillsammans med Unga på Operan avser Wallenius Lines att under 2017 finansiera ett treårigt skolprojekt där estetiska läroprocesser skall införlivas i skolarbetet. Projektet skall följas av en forskare ifrån Stockholms Universitet och resultatet presenteras i en rapport om vad som händer i skolmiljön när elever får arbeta aktivt med kultur över tid.

Produktioner för barn och unga

Förutom den ordinarie repertoaren erbjuder Operan föreställningar som presenteras ur barnens perspektiv. Under 2016 har Unga på Operan producerat två nya verk, operan *Vägen hem* och dansproduktionen *#jag*.

Vägen hem var ett mycket lyckat samarbete med English

National Opera (ENO) och Opéra National de Paris. Föreställningen riktar sig till publik från 5–8-år och handlar om att hitta vägen hem när man kommit vilse och kraschlandat i rymden. Den nyskrivna musiken av den unga tonsättaren Joanna Lee är extremt modernistisk och togs emot väl av den unga publiken. Regissör Katie Mitchell och scenograf/kostymör Vicki Mortimer nominerades båda för pris som världens bästa inom respektive kategori av 2016 International Opera Award. Vicki Mortimer vann priset som operavärldens bästa scenograf/kostymör.

#jag var ett dansverk om identitet på nätet och IRL (in real life) för 10–12-åringar. Koreograf Christina Tingskog, filosof Karim Jebari och dramaturg Sigrid Herrault startade arbetet inför föreställningen med att intervjua och samtala med barn i målgruppen. Utifrån det materialet växte föreställningen fram tillsammans med fem dansare, nyskriven musik och avancerad teknik. Syftet var inte att visa på vad som är rätt eller fel, utan spegla förhållanden och därmed öppna för debatt och nya frågeställningar att arbeta vidare med. Produktionen kan kopplas till Operans hållbarhetsmål om att ta upp aktuella samhällsfrågor. I programmet som delades ut till alla som såg föreställningen fanns frågor med koppling till föreställningens tema att diskutera vidare i skolan.

Barnoperan *Min mamma är en drake* spelades på Operan 2015. Den valdes då av Sveriges teaterkritiker till årets bästa produktion för barn. SVT spelade in verket och sände det under våren 2016, så att hela Sverige kunde ta del av föreställningen.

Familjer och ny publik

För familjer ordnar Operan varje år familje- och lovaktiviteter. En nyhet under 2016 har varit de utsålda »Barnlördagar« som ägt rum en gång i månaden i form av konserter i Guldfoajén bl.a. med sångerskan Sanna Gibbs och pianisten Magnus Svensson. Unga besökare har också erbjudits gratis föreställningsintroduktioner inför alla föreställningar av *Nötknäpparen*.

Under nationaldagsfirandet i Haga den 6 juni fanns ett rikligt aktivitetsområde med prova på utbud som bl.a. arrangerades av Unga på Operan. Kulturfestivalen hade tema Frankrike, vilket återspeglades i Unga på Operans konserter som gratis erbjöds i Guldfoajén under namnet *Franska klanger* med pianisten Karin Haglund.

Som ytterligare en del i att öka tillgängligheten och nå nya publikgrupper genomfördes under sommaren, i samarbete med Stockholms Parkteater, en turné i Stockholms ytterstadsområden med namn *Musikaliska pärlor* som framfördes av pianisten Daniel Hormazabal.

Samarbeten och gästspel

Den fria gruppen *Klassiskt Tonande*, som sedan 1996 skapat pedagogiska konserter för förskolepublik, har under året samarbetat med Unga på Operan. I samarbetet stod

Kungliga Operan för lokalen Guldföajén samt bidrog med musiker ur Hovkapellet. Klassiskt Tonande stod för arvode till regissör och mimare. Konserten spelades under en veckas tid för förskolor och under en lördag för ordinarie betalande publik.

För att öka antalet pojkar som intresserar sig för dans anordnar sedan 2011 Unga på Operan, Kungliga Baletten och Kungliga Svenska Balettskolan varje år en s.k. Killdag på Operan, med prova på-dans och en föreställning av professionella dansare. Intresset för »killdagen« är stort och även detta år var dagen fullbokad. Sedan starten av »killdagen« för sex år sedan har antalet killar som söker sig till Kungliga Svenska Balettskolan ökat markant.

Under november 2016 bjöds Unga på Operan in att spela sin produktion *Min bror är Don Juan* som öppningsverk till Operafestivalen och den internationella kongressen Happy new ears i Mannheim (Tyskland). Festivalen ville undersöka former för nutida musikteater för ung publik. Festivalen presenterade 14 olika produktioner från Europa och *Min bror är Don Juan* var det enda verk som spelades på operahusets stora scen.

Under 2016 har Operan fortsatt sitt samarbete med föreningen Operainitiativet och dess projekt »Open opera« med syftet att bidra till en breddning av Operans framtida publik. Genom samarbetet välkomnade Operan tre fulla bussar med barn från Flen för att se genrepet av baletten *Julia & Romeo*.

OPERAN FÖR ALLA

Regeringens mål för statens bidrag 2016 har bland annat varit att Operan ska nå en så bred och stor publik som möjligt genom att bedriva en verksamhet som riktar sig till vuxna såväl som barn och unga samt att arbeta för att nå nya publikgrupper. Därutöver ska Operan verka för att göra teatern tillgänglig för personer med funktionsnedsättning och att ge boende utanför Stockholm tillfälle att se föreställningarna.

Tillgänglighet

Operan verkar för att vara med och sprida information om och öka tillgängligheten till Operans verksamhet på olika sätt; t.ex. genom nätbaserade medier och communities, facebook, radio- och tv-sändningar, turnéverksamhet och gästspel, visningar av operahuset (bl.a. i samarbete med svenska för invandrare), öppna repetitioner och sommarkonserter. Under 2016 sändes 6 (2015: 4) av Operans föreställningar och konserter i radio (operorna *Medea*, *Pelléas och Mélisande*, *Parsifal*, *Nixon in China* och *Fedora* samt en konsert i serien Oerhört ohört). Operan deltog också med gratis evenemang under Stockholms kulturnatt. Livesändningar via det digitala biografnätverket är ytterligare en möjlighet för Operan att låta fler ta del av Operans föreställningar. Under 2016 direktsändes *Medea* på biografen runt om i landet (2015: 3 st).

Under 2016 har SVT sänt en föreställning från Operan, UpO:s *Min mamma är en drake*. Vidare har Pär Isbergs *Nötknäpparen* repriserats och en konsert med anledning av kungens 70-årsdag sänts i SVT. Under året spelades Alexander Ekmans *Midsommarnattsdröm* in för SVT, med sändning under januari 2017.

Inom operahuset görs löpande genomgångar för att se över möjligheter att underlätta besöket för personer med funktionsnedsättning. Operans salong är utrustad med hörslinor och det finns hiss till alla plan samt ramp framför stora entrén. Varje spelår erbjuds ca tre syntolkade föreställningar. Vid kommande ombyggnader av teatern tas givetvis hänsyn till att tillgodose önskemålen för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, bl.a. genom att dra nytta av ny teknik och digitalisering.

Under 2016 vann Operan pris i Post och telestyrelsens (PTS) innovationstävling med temat »Aktiv fritid«. Tävligen syftar till att få fram lösningar som bidrar till att fler kan dra nytta av det utbud av aktiviteter som finns i samhället med hjälp av digitaliseringens möjligheter och oavsett funktionsförmåga. De vinnande projekten tilldelades finansiering med upp till 1,7 miljoner var. Operans projekt, Operan för alla, omfattar att förbättra tillgängligheten på Operans hemsida samt att utveckla en app för smarta telefoner där den textremsa med repliker som idag visas på en digital display ovanför scenen kommer att finnas tillgänglig i uppläst format via besökarens egna smarta telefon. Appen kommer också ha funktionalitet för syntolkning. Genom appen kommer den som har en synnedsättning och/eller dyslexi eller autismspektrumtillstånd ges möjlighet att tillgodogöra sig föreställningen på ett helt annat sätt. Projektet kommer att slutföras och tjänsten lanseras under 2017.

Nya besökare genom breddat utbud

För att nå nya publikgrupper arbetar Operan aktivt med att bredda verksamheten och öppna upp Operahuset för olika evenemang. Under 2016 korades t.ex. Sveriges bästa restauranger under Whiteguide-galan som hölls på Operans stora scen. En till stor del ny publik besökte också Operan då Tensta Gospel Choir firade sitt 20-årsjubileum med en konsert på Operans stora scen. Ytterligare en uppskattad aktivitet var drop-in bröllop i Guldföajén under Stockholms Pridevecka. Vigsselförättare var operasångaren Rickard Söderberg och finansborgarrådet Karin Wanngård. De nya restaurangerna Brassieriet och Strömterrassen lockar också nya publikgrupper till Operahuset.

Bevarande av kulturarvet – och skapande av nytt

Regeringens mål för statens bidrag 2016 har tillika tidigare varit att Operan ska vårda och främja det nationella kulturarvet inom opera och balett samt att stödja nyskapande svensk opera- och balettkonst genom att beställa och framföra nya verk av kompositörer, librettis-

ter och koreografer. Genom att spela klassiker likaväl som moderna och nyskapande verk tar Operan tillvara det befintliga kulturarvet samtidigt som det nya arvet skapas. En medvetenhet om kulturarvet är en förutsättning för att kunna utvecklas och gå vidare.

Under samlingsnamnet *Short Stories* spelades under 2016 tre nyskrivna kortoperor på Rotundan; *Jane, Zucco* och *Jean-Joseph*. Här fick tre unga svenska tonsättare möjlighet att skriva verk direkt för Operan och pröva sina operaidéer i ett mindre och mer anspråkslöst format. Varje verk genomfördes med sångare från Operan och musiker från Hovkapellet. Samtliga berättelser tar upp angelägna ämnen som speglar och debatterar sin samtid. Verket *Jane* utgår exempelvis från den verkliga historien om hemmafrun Colleen LaRose, alias Jihad Jane, som blir terrorist och döms till 10 års fängelse för planerna att döda en svensk konstnär. I anslutning till föreställningarna hölls samtal om verken med upphovspersonerna. Projektet var mycket uppskattat och har fått stort utrymme i media. Konceptet kommer att återkomma och planering av *Short Stories 2* har påbörjats.

Utveckling av Operans mångfaldsarbete

Operan arbetar aktivt för mångfald och jämställdhet i produktionerna och har som målsättning att till 2017 uppnå en jämställd ålders- och könsfördelning (fördelning i spannet 40/60) i konstnärliga team räknat på en tre-årsperiod. Vad gäller åldersfördelning inom de konstnärliga teamen är Operans målsättning uppfylld, 56% (50%) av de medverkande är över 50 år och 44% (50%) är under 50 år. Fördelningen vad gäller män och kvinnor skiljer sig mer och de konstnärliga teamen domineras totalt sett av män, 69% (70%). Dock finns det vissa områden där kvinnor är i majoritet såsom kostymtecknare och maskdesign.

Under 2016 bildades en mångfaldsgrupp med representanter från de flesta avdelningar på Operan. Arbetsgruppen har till uppgift att ta fram en mångfaldspolicy och sedan driva Operans mångfaldsarbete. Policyn ska vara klar under 2017 och Operan kommer att arbeta med tre huvudsakliga perspektiv på mångfald: mångfald i organisation, mångfald i publik och mångfald i repertoar.

SAMHÄLLENGAGEMANG

Diskussion och fördjupning

Ett av Operans strategiska målområden är att delta aktivt med diskussion och fördjupning kring aktuella samhällsfrågor som kan relateras till Operans repertoar och under 2016 har Operan genomfört ett flertal evenemang i anslutning till föreställningar under rubriken Operan xtra. Medverkande artister och konstnärliga team samt inbjudna gäster har samtalat om föreställningarna inför publik. Evenemangen erbjuds som fördjupning till föreställningarna för att belysa verket, dess aktualitet och tolkning.

Genom Operans samarbete med Stockholms Universitet har olika forskare hållit öppna föreläsningar i Guldföajén på teman som knyter an till aktuella föreställningar. Under 2016 hölls bl a en föreläsning om förlåtelsens kraft i anslutning till Figaros bröllop och en föreläsning om symbolismen i konsten inför Pelléas och Mélisande.

Operan har också fortsatt sitt samarbete med Dramaten. Under året har artister från Operan gästade Dramaten och skådespelare från Dramaten haft läsningar i samband med Operans föreställningar. Inför premiären av *Medea* genomfördes t.ex. en föreställningsintroduktion där flyktingtemat i verket belystes och i samband med *Salome* hölls ett samtal om Oscar Wilde och föreställningens aktualitet idag vad gäller homosexuella situation och normkritik.

Inför premiären av *Nixon in China*, som var samtidigt som presidentvalskampanjen i USA, höll Operan ett panelsamtal i samarbete med Utrikespolitiska institutet. Temat var presidentvalen i USA och amerikansk utrikespolitik. Ett panelsamtal hölls också i anslutning till baletten *Körper*. Verket väcker frågor gällande medicinsk etik, organdonation och genmanipulation och panelen utgjordes av en medicinsk etiker, en konsthistoriker och en dansdramaturg.

Kompetensintegration och Kulturkompis

Svensk Scenkonst, Teaterförbundet och ett antal kulturinstitutioner under ledning av Riksteatern har under 2016 tillsammans genomfört projektet Kompetensintegration. Syftet med projektet har varit att nyanlända kulturarbetare har fått skaffa sig nätverk inom sina respektive yrkeskompetenser. Unga på Operan har inom projektet handlett en ung dansare från Syrien och en fotograf från Iran praktiserade under hösten på Operans kommunikationsavdelning.

Operan har även medverkat i projektet Kulturkompis – make friends through culture – som gav nyanlända och etablerade svenskar möjligheten att gå på kulturaktiviteter tillsammans. Kulturkompis är en del av Studieförbundet Bildas arbete med nyanlända och deras uppdrag att bidra till meningsfulla aktiviteter som stärker kunskapen i svenska, det svenska samhället och främjar deltagande i samhällslivet.

Samarbete med Ungt Mode

En av Operans stora utmaningar är att hitta ny publik och genom ett samarbete med Ungt Mode, en modeskola som arbetar med mode och hållbarhet och har sin bas i »orten« fick Operan träffa ungdomar och handledare och presentera sin verksamhet. Ungt Mode avslutade sin sommarskola 2016 med två fullsatta modevisningar i Guldföajén som besöktes av personer som till stor del inte tidigare varit i kontakt med Operan och dess verksamhet. Eleverna och deras handledare bjöds även in att se generalrepetitionen av *Midsommarnattsdröm*.

MEDARBETARE

Många personer bakom en föreställning

Operans verksamhet kräver en mångfald av yrken, allt från dansare till publikvärdar. Ca 120 olika yrkeskategorier, uppdelat på konstnärlig, teknisk och administrativ personal, finns representerade bland Operans medarbetare. Antalet fast anställda är 529 (477 tillsvidareanställda, 8 långtidskontrakt, 22 årskontrakt, 18 provanställda och 4 förordnanden). Av dessa är 24 personer deltidsanställda.

Utöver de ovan nämnda medarbetarna tillkommer ca 250 visstidsanställda med kortare uppdrag såsom statister, guider, påklädare, publikvärdar med flera. Beroende på uppdrag kan denna grupp av anställda arbeta allt från någon dag till totalt några veckor per år. Samtliga yrkeskategorier som är verksamma vid Operan är anslutna till kollektivavtal.

Som statligt aktiebolag är det viktigt för Operan att säkerställa att lagar och kollektivavtal följs samt att lokala kollektivavtal anpassas utifrån verksamhetens särskilda

förutsättningar – så att t.ex. arbetstidsplanering möter verksamhetens behov samt säkerställer en god arbetsmiljö där medarbetare har förutsättningar att leverera arbete av hög kvalitet. Lönerevision sker i enlighet med fastslagen lönepolicy och villkor för personalförmåner ska vara tydliga, bl.a. finns en fribiljettspolicy som sätter ramar för personalbiljetter. Dessa frågor behandlas av avdelningen HR och Lön som en specialist- och rådgivande funktion.

Kompetensutveckling och Karriärväxling

För att skapa en välfungerande verksamhet och för att stå på högsta nivå vad gäller utveckling och förnyelse behöver alla medarbetare kompetensutveckling. Behov av kompetensutveckling diskuteras mellan chef och medarbetare vid det årliga medarbetarsamtalet och varje chef med budgetansvar har en post för kompetensutveckling inom avdelningen. Dessutom finns centrala resurser för avdelningsöverskridande kompetensutveckling. Kompetensutvecklingsavtal finns i centrala kollektivavtal.

Tabell 2 – Antal anställda per kön och ålderskategori

ANTAL ANSTÄLLDA PER KÖN OCH ÅLDERSKATEGORI. (Siffror inom parentes visar antal för 2015)						
2016	Antal	Man (%)	Kvinna (%)	< 29 år (%)	30-49 år (%)	> 50 år (%)
Styrelse	9 (9)	33 (44)	67 (56)	0 (11)	44 (44)	56 (44)
Ledningsgrupp	8 (9)	25 (22)	75 (78)	0 (0)	63 (56)	37 (44)
Mellanchefer	12 (15)	75 (60)	25 (40)	0 (0)	25 (47)	75 (53)
Arbetsledare	20 (19)	60 (58)	40 (42)	0 (0)	15 (21)	85(79)
Konstn. personal	268 (280)	51 (53)	49 (47)	13 (14)	51 (47)	36 (39)
Teknisk personal	168 (163)	61 (60)	39 (40)	6 (7)	40 (40)	54 (53)
Adm. Personal	53 (49)	28 (29)	72 (71)	4 (4)	51 (51)	45 (45)

Tabell 3 – Personalomsättning och sjukfrånvaro (%)

	2016	2015	2014
Personalomsättning	7,7*	6,6	6,3
Sjukfrånvaron totalt	3,2	3,6	3,5
<i>Sjukfrånvarons fördelning per kön och åldersgrupp</i>			
Kvinnor	3,2	3,7	3,8
Män	3,2	3,4	3,2
Anställda under –30 år	3,7	3,0	1,3
30–49 år	2,4	3,0	3,4
50–	3,9	4,2	3,9
Sjukfrånvaro över 60 dagar av den totala frånvaron	24	40	46

*Under 2016 anställdes 46 personer och andelen nyanställda var 8,7%. Antalet avgångar var 35 st.

Flera yrkeskategorier inom Operans verksamhet har låg pensionsålder, för exempelvis sångare är pensionsåldern 52 år och för dansare 41 år. Med hjälp av externa coacher arbetar Operan för att finna individanpassade yrkesväxlingslösningar för medarbetare med lägre pensionsålder än 67 år, t.ex. genom att erbjuda utbildningar eller administrativa arbeten inom Operan. Från och med 2016 kan medarbetare på Operan även erbjudas stöd via stiftelsen sok – stöd för omställning och karriärväxling – som erbjuder aktivt och ekonomiskt stöd för personer som haft/har anställning vid offentligt finansierade sceninstitutioner. Stödet avser yrkeskategorierna dansare, korister, sångsolister, musiker och musikalartister.

Barnartister

I vissa av Operans produktioner ingår barn och ungdomar, t.ex. i barnkör eller statistuppdrag. En föreståndare ansvarar för barnens fysiska och psykosociala arbetsmiljö och dessutom finns barnansvariga som alltid är närvarande när barnen befinner sig i Operans lokaler. För barn och unga gäller särskilda regler för arbetstider och arbetsuppgifter, vilka inte alltid kan efterlevas vid medverkan i Operans föreställningar. Operan söker därför dispens av Arbetsmiljöverket för varje barn, repetitions- och föreställningstillfälle. Under 2016 har Operan sökt dispens för 8 produktioner och 135 arbetande minderåriga (2015: 170 barn, 2014: 55 barn). Liksom under föregående år har antalet barn beräknats en gång per produktion, vilket innebär att samma barn kan ha räknats flera gånger om samma barn medverkar i flera produktioner.

Jämställdhet och mångfald

Operan strävar efter att vara en arbetsplats som kännetecknas av mångfald, där alla ska känna sig välkomna och väl behandlade oavsett kön, ålder och bakgrund. Operan har en likabehandlingspolicy med tillhörande handlingsplan mot diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling. Det finns även en process för anmälan av upplevd diskriminering, trakasserier eller kränkande särbehandling

I slutet av 2016 hade Operan 529 fast anställda, varav 52% män och 48% kvinnor. Målet är att ha en fördelning på minst 60/40 per yrkeskategori, vilket uppnåtts totalt sett. Dock skiljer det något per yrkeskategori, se tabell 2. I ledningsgruppen är kvinnor i majoritet medan mellanchefer övervägande är män. Operans målsättning är att ha en bra spridning i åldersstrukturen inom varje yrkesgrupp. Åldersmässigt finns merparten av de anställda i ålderskategorierna 30 år och däröver. Bland konstnärlig personal är gruppen 30–49 år dominerande, vilket är naturligt med tanke på att pensionsåldern för sångare är 52 år och pensionsåldern för dansare är 41 år. Operan arbetar aktivt med att minska obalanserna vid nyrekrytering men Operans låga personalomsättning medför att köns- och åldersstrukturer tar lång tid att förändra och måste beaktas över ett längre perspektiv.

Varje år genomför Operan en lönekartläggning för att synliggöra skillnader i lön mellan män och kvinnor. Kartläggningarna har under flera år visat på små löneskillnader mellan män och kvinnor och 2016 kunde ingen löneskillnad relaterad till kön påvisas.

Inom baletten är den nationella mångfalden stor, med ett 20-tal nationaliteter representerade. Även inom orkestern förekommer flera olika nationaliteter. Operan arbetar också med många internationella team och gäster.

Vid rekrytering till Kungliga Hovkapellet sker all provspelning bakom skärm, vilket innebär full anonymitet för den sökande, den som får tjänsten är helt och hållet den som anses spela bäst.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Medarbetarnas hälsa och säkerhet är ett prioriterat område för Operan och några av Operans tjänster är högriskyrken med tung fysisk belastning. Alla Operans anställda erbjuds friskvård i form av fri tillgång till Operans träningslokaler och årskort på träningsanläggning till reducerat pris.

Egen företagshälsovård

Operan har egen auktoriserad företagshälsovård i form av företagsläkare och sköterska. Dessa är specialiserade på förebyggande friskvård och arbetsrelaterade skador och sjukdomar samt rehabilitering så att sjukskrivna så snabbt som möjligt ska kunna återgå i tjänst. Det finns även tillgång till kontrakterad ortoped för baletten och öron-, näsa-, halsspecialist för sångarna.

Arbetskador, tillbud och sjukfrånvaro

Under 2016 inrapporterades 40 st tillbud (2015: 27 st, 2014: 21 st) och 13 st arbetsskadeanmälningar (2015: 14 st, 2014: 13 st). Övervägande delen av inrapporterade tillbud och arbetsskadeanmälningar är relaterade till arbete på scenen, och i viss grad även arbete i repetitionssal. Ökningen av antalet tillbud beror troligen på en ökad medvetenhet kring vikten av att skriva tillbudsrapporter. En annan trolig orsak är att det under året har satts upp stora tekniskt krävande produktioner. Samtliga tillbud och arbetsskador utreds av chef och skyddsombud och redovisas även under arbetsmiljökommitténs möten. Skyddsronder med fokus på den fysiska arbetsmiljön genomfördes under hösten på alla avdelningar.

Operan har en relativt hög andel av sjukfrånvaron som överstiger 60 dagar. En övervägande majoritet av långtidssjukskrivningarna utgörs av skador hos medarbetare med ett mycket fysiskt krävande arbete, såsom dansare i baletten. Genom ett aktivt rehabiliteringsarbete har andelen långtidssjukskrivna fortsatt att minska och för 2016 är andelen 24% av den totala sjukfrånvaron. Den kraftiga minskningen av andelen långtidssjukskrivna kan även till viss del härledas från att några långtidssjukskrivna personer har avslutat sin anställning. Även den totala sjukfrånvaron minskade jämfört med 2015 från 3,6% till 3,2% av planerad arbetstid.

Riskanalys och krisberedskap

Inför varje ny produktion görs en förberedande riskanalys

där eventuella risker och säkerhetsmoment i produktionen går igenom. Biträdande regissör informerar nya medverkande om gällande säkerhetsföreskrifter. Inför premiär av en produktion görs sedan ytterligare säkerhetsgenomgångar och inför varje föreställning görs alltid säkerhetskontroll av både scenområdet och publika utrymmen.

En personalhandbok med vägledning för akuta situationer finns och uppdateras löpande. Operan har en krisledningsgrupp på fem personer med en krisstab. Krisstaben fungerar som första instans vid en krissituation. Staben gör en första utvärdering av läget och planerar vidare insatser. Det finns även en krishanteringsplan med riktlinjer för hur Operan ska agera i olika krissituationer. Utbildningar inom Heta Arbeten, Advanced Responder och HLR samt Brandskyddsutbildning sker löpande vid behov.

MILJÖANSVAR

Operans miljöpåverkan består framför allt av drift och skötsel av fastighet samt materialanvändning vid framställandet av nya produktioner. Operan arbetar därför kontinuerligt med uppföljning av energiförbrukning och avfall genom dialog med fastighetsförvaltaren för operahuset, Statens fastighetsverk, och ställer även miljökrav vid inköp av material.

Energi och klimat

Operans energiförbrukning omfattas av el, uppvärmning, kyla samt bränsle till Operans egna fordon. Förbrukad mängd förhåller sig relativt stabil från år till år. Merparten, 94%, av all el, värme och kyla som köps in kom under 2016 från förnybara energikällor. Operahuset som byggdes 1898 medför dock stora utmaningar vad gäller att reglera värme och kyla på ett sätt som passar verksamheten idag.

Operans klimatpåverkan är beroende av val av energislag och förbrukad energimängd. Utsläpp av växthusgaser härrör framför allt från uppvärmning av lokaler. Även resor bidrar till Operans klimatpåverkan och framtagande av en resepolicy pågår. Under 2016 var energiförbrukningen totalt 8 322 MWh (2015: 7 660 MWh) och klimatpåverkan från Operans användning av el, värme, kyla och fordonsbränsle var 552 CO₂-ekvivalenter (2015: 505 CO₂-ekvivalenter).

Avfall

Omfattande källsortering sker på Operans anläggning i Gäddviken och viss källsortering sker även i operahuset avseende papper, glas och farligt avfall. Under 2016 genererades 9 ton farligt avfall till deponi (2015: 5 ton) och 278 ton icke-farligt avfall (2015: 285 ton).

Kontaktuppgifter för frågor gällande hållbarhetsredovisningen: Maria Bratt, vice vd, 08-791 43 10, maria.bratt@operan.se

A watercolor illustration of a person's profile, facing right. The person's eye is magnified by a magnifying glass, which is rendered in shades of blue and white. The person's hair is dark, and there are some reddish-pink watercolor splatters at the top of the head. The rest of the person's face and neck are rendered in warm, earthy tones of orange, red, and brown. The background is plain white.

GRI-*index*

GRI-index

SIDA KOMMENTARER T EX AVGRÄNSNINGAR

ALLMÄNNA STANDARDINDIKATIONER

G4-1	Uttalande av vd/ordförande	s. 3	
G4-3	Organisationens namn	s. 28	
G4-4	De viktigaste produkterna och/eller tjänsterna	s. 4–15	
G4-5	Lokalisering av organisationens huvudkontor	s. 28	
G4-6	Länder som organisationen har verksamhet i	s. 28	
G4-7	Ägarstruktur och företagsform	s. 28	
G4-8	Marknader där organisationen är verksam	s. 4–15	
G4-9	Organisationens storlek	s. 12	
G4-10	Medarbetardata	s. 51	
G4-11	Andel av personalstyrkan som har kollektivavtal	s. 51	
G4-12	Beskriv organisationens leverantörskedja	s. 46	
G4-13	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden		Inga väsentliga förändringar har förekommit
G4-14	Redovisa om och hur organisationen följer försiktighetsprincipen		Operan tillämpar försiktighetsprincipen vid upphandling av nya material och produkter
G4-15	Externa regelverk, standarder, principer som organisationen omfattas av/stödjer	s. 40	
G4-16	Medlemskap i organisationer och sammanslutningar	s. 41	
G4-17	Organisationsstruktur inklusive redogörelse för enheter som ingår alt. exkluderas.	s. 32	
G4-18	Process för definition av innehållet i redovisningen	s. 39–40	
G4-19	Redovisa samtliga identifierade väsentliga aspekter som identifierats i processen för definition av innehållet i redovisningen	s. 39	
G4-20	Redovisa avgränsningar inom organisationen		Redovisningen omfattar hela Operans verksamhet
G4-21	Redovisa avgränsningar utom organisationen		Redovisningen innefattar inte påverkan i leverantörskedjan. Där relevant redovisas hur Operans verksamhet påverkar publik/samhälle
G4-22	Effekt av och orsak till omräkning/ändring av data/info		Inga förändringar
G4-23	Väsentliga förändringar vad gäller omfattning och gränsdragning jmf med tidigare redovisningar		Inga förändringar
G4-24	Organisationens intressenter	s. 40	
G4-25	Princip för identifiering och urval av intressenter	s. 40	
G4-26	Former för intressentengagemang	s. 40–41	
G4-27	Väsentliga frågor som lyfts av respektive intressentgrupp i dialogen och vilka initiativ som tagits	s. 40–41	
G4-28	Redovisningsperiod		2016-01-01 till 2016-12-31
G4-29	Datum för publicering av senaste redovisningen		Mars 2016
G4-30	Redovisningscykel		Ettårig, kalenderår
G4-31	Kontaktperson för redovisningen	s. 53	
G4-32	GRI-innehållsindex	s. 39, 55–57	
G4-33	Policy och rutiner för extern granskning	s. 39–58	
G4-34	Organisationens bolagsstyrning	s. 28–33	ÅR Bolagsstyrning
G4-56	Organisationens värderingar, principer, standarder, uppförandekod och etiska policys	s. 42	

Väsentliga aspekter och resultatindikatorer

		SIDA	KOMMENTARER T EX AVGRÄNSNINGAR
EKONOMISKA RESULTAT			
DMA		s. 42	
EC1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	s. 42	
EC4	Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn	s. 42	
DELAKTIGHET, DIALOG OCH SAMVERKAN			
DMA		s. 43	
Operan	Resultat medarbetarundersökning	s. 40, 43	
ANSTÄLLNINGSVILLKOR			
DMA		s. 51	
LA1	Antal och andel nyanställda samt personalomsättning	s. 51	Redovisas inte per åldersgrupp och kön.
MEDARBETARES HÄLSA OCH SÄKERHET			
DMA		s. 53	
LA6	Omfattning av skador och sjukfrånvaro	s. 51, 53	Redovisas delvis. Endast redovisning av antal olyckor och tillbud. Frekvens vad gäller skador, arbetsrelaterad sjukdom och frånvaro till följd av arbetsrelaterad skada eller sjukdom redovisas inte.
KOMPETENSUTVECKLING			
DMA		s. 51	
LA11	Andel anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av prestation	s. 40	
MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET OCH ICKE-DISKRIMINERING			
DMA		s. 44, 50, 52	
LA12	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp	s. 51	Redovisas inte per minoritetsgrupper.
LA13	Procentuell löneskillnad mellan män och kvinnor per personalkategori och region	s. 52	Redovisas ej per arbetskategori
HR4	Antal fall av diskriminering		Inga fall av diskriminering har kommit till ledningens kännedom.
ANTI-KORRUPTION			
DMA		s. 42, 44	
SO5	Åtgärder som vidtagits på grund av korruptionsincidenter		Inga incidenter har kommit till ledningens kännedom.
EFTERLEVNAD AV LAGAR OCH BESTÄMMELSER OCH KORREKT MARKNADSKOMMUNIKATION			
DMA		s. 42	
SO8	Monetärt värde av betydande böter och det totala antalet icke-monetära sanktioner till följd av brott mot gällande lagar och bestämmelser.		Operan har inte tilldömts några monetära sanktioner till följd av brott mot gällande lagar och bestämmelser. Operan har inte heller blivit stämd vid domstol eller konfliktlösningsinstitut.

Väsentliga aspekter och resultatindikatorer

SIDA

KOMMENTARER
T EX AVGRÄNSNINGAR

ANMÄLAN OM OEGENTLIGHETER

DMA		s. 42
LA-16, HR-12, SO-11, EN-34	Totalt antal klagomål inklusive gällande samhällspåverkan (lokalsamhälle), miljö, mänskliga rättigheter, anställningsförhållanden som inkommit adresserats och lösts.	Under 2016 har inga klagomål inkommit.

TILLGÄNGLIGHET TILL OPERANS UTBUDD FÖR HELA SAMHÄLLET

DMA		s. 43, 46, 49
Operan	Antal radio- och TV-sändningar, digitala sändningar, turnéer och gästspel, Antal föreställningar och aktiviteter för barn och ungdom	s. 14–15, 49
Operan	Antal skapande skola-projekt	s. 46

SAMHÄLLENGAGEMANG OCH UTVECKLING

DMA		s. 43, 50
Operan	Antal genomförda aktiviteter för att skapa diskussion och sprida kunskap kring aktuella samhällsfrågor som anknyter till produktionen	s. 43

BEVARA OCH SKAPA NYTT KULTURARV

DMA		s. 12, 49
Operan	Antal klassiska verk, nyskrivna verk och antal beställningsverk	s. 13–15

MÅNGFALD HOS PUBLIK OCH BESÖKARE

DMA		s. 43, 50
Operan	Andel utlandsfödda och andel personer med funktionsnedsättning	s. 43

PUBLIK/BESÖKARES HÄLSA OCH SÄKERHET

DMA		s. 53
PR1	Andel av signifikanta produkt- och servicekategorier för vilka påverkan på hälsa och säkerhet utvärderas i förbättringssyfte	s. 53

KUNDNÖJDHET

DMA		s. 41
PR5	Resultat av undersökningar för mätning av kundnöjdhet	s. 41

ANSVAR FÖR BARN SOM MEDVERKAR I OPERANS PRODUKTIONER

DMA		s. 52
HR5	Verksamheter där det finns risk för fall av barnarbete och åtgärder som vidtagits	s. 52

Revisors rapport över översiktlig granskning av Kungliga Operan AB:s hållbarhetsredovisning

Till Kungliga Operan AB

INLEDNING

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Kungliga Operan AB att översiktligt granska Kungliga Operans hållbarhetsredovisning för år 2016. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning på sidan 39.

STYRELSENS OCH FÖRETAGSLEDNINGENS ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår på sidan 39 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av Sustainability Reporting Guidelines (utgivna av The Global Reporting Initiative (GRI)) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med RevR 6 *Bestyrkande av hållbarhetsredovisning* utgiven av FAR. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den

inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBS standarder för revision och god revisionsd i övrigt har. Revisionsföretaget tillämpar ISO 9001 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen. Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

UTTALANDE

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 24 mars 2017

Deloitte AB

Kerstin Sundberg

AUKTORISERAD REVISOR

Didrik Roos

AUKTORISERAD REVISOR

OMSLAGSBILD OCH ILLUSTRATIONER: *Stina Wirén*

GRAFISK FORM: *Cina Stegfors*

BILDREDAKTÖR: *Frida Nilson*

REDAKTION: *Maria Bratt, Torbjörn Eriksson, Johanna Setterblad, Helena Sköldborg*

HÅLLBARHETSREDOVISNING: *Ingrid Sandström*

ANSVARIG UTGIVARE: *Birgitta Svendén*

TRYCKERI: *Östertälje tryckeri*

SPONSORER: KPMG och MasterCard
SAMARBETSPARTNERS: Savanna och Wallenius Lines